

Vnímání globálních problémů českou společností

Bc. Vendula Kuchařová

Diplomová práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Vendula KUCHAROVÁ**

Studijní program: **N 7501 Pedagogika**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Vnímání globálních problémů českou společností**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblastí: globalizace, globální problémy, mezinárodní organizace, rozvojová spolupráce.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvalitativního výzkumu týkající ho se vnímání globálních problémů českou společností.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ANTOŠOVÁ, N. Globalizace a mezinárodní organizace. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2007. ISBN 978-80-248-1463-6.

DLOUHÁ, J., DLOUHÝ, J., MEZŘICKÝ, V. Globalizace a globální problémy. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2006. ISBN 80-87076-01-X.

HOKROVÁ, M., TÁBORSKÁ, S.(ed.) Globální problémy a rozvojová spolupráce. Praha: Člověk v tísni, 2008. ISBN 978-80-86961-55-2.

JENÍČEK, V., FOLTÝN, J. Globální problémy a světová ekonomika. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-795-2.

MEZŘICKÝ, V.(ed.) Globalizace. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-748-5.

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Pavel Opatrný

Ústav pedagogických věd

Datum zadání diplomové práce:

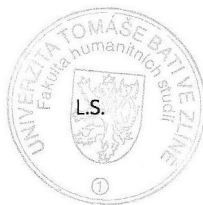
14. ledna 2010

Termín odevzdání diplomové práce:

30. dubna 2010

Ve Zlíně dne 14. ledna 2010

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 30. 4. 2010

.....

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato práce se zabývá problematikou globalizace a s tím související globální problémy. V teoretické části je kladen důraz na podrobný popis a charakteristiku globálních problémů. Následuje popis činností mezinárodních organizací. Taktéž je zmíněna rozvojová spolupráce a humanitární pomoc. Praktická část se zabývá kvalitativním výzkumem zaměřeným na vnímání globálních problémů českou společností. Z výzkumu jsou vyvozeny závěry.

Klíčová slova: globalizace, globální problémy, mezinárodní organizace, rozvojová spolupráce.

ABSTRACT

This work deals with globalization and related global issues. In the theoretical part, the emphasis is on detailed description and characterization of global problems. Followed by a description of the activities of international organizations. It is also mentioned development cooperation and humanitarian assistance. The practical part deals with the qualitative research focused on the perception of global problems of Czech society. The research conclusions are drawn.

Keywords: globalization, global issues, international organizations, development cooperation.

Touto cestou bych ráda poděkovala svému vedoucímu diplomové práce PhDr. Pavlu Opatrnému, za odbornou pomoc, věcné připomínky při vedení práce a ochotu při řešení problémů. Také bych ráda poděkovala své rodině a přátelům za podporu.

„Chceme-li změnit svět, musíme změnou být my sami.“

Mahátmá Gándhí

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 GLOBALIZACE	12
1.1 HISTORIE GLOBALIZACE	12
1.2 POZITIVA A NEGATIVA GLOBALIZACE	13
1.3 HLAVNÍ AKTÉŘI GLOBALIZACE	15
2 GLOBÁLNÍ PROBLÉMY	16
2.1 KLASIFIKACE GLOBÁLNÍCH PROBLÉMŮ.....	16
2.1.1 Intersociální globální problémy.....	16
2.1.2 Přírodně sociální globální problémy	17
2.1.3 Antroposociální globální problémy.....	17
2.2 PŘÍRODNĚ SOCIÁLNÍ GLOBÁLNÍ PROBLÉMY	18
2.2.1 Populační vývoj.....	18
2.2.2 Problémy týkající se životního prostředí.....	19
2.2.3 Úbytek lesů a pralesů	21
2.2.4 Degradace půdy	21
2.2.5 Nedostatek nezávadné vody	22
2.2.6 Výlov ryb a znečištění oceánů moří a oceánů	22
2.2.7 Environmentální migrace	23
2.2.8 Vymírání fauny a flóry	24
2.2.9 Chudoba	24
2.2.10 Potravinový problém	25
2.3 ANTROPOSOCIÁLNÍ A INTERSOCIÁLNÍ GLOBÁLNÍ PROBLÉMY	27
2.3.1 Problém války a míru, terorismus	27
2.3.2 Globální zdravotní problémy	28
2.3.3 Podvýživa	30
2.3.4 HIV/AIDS	30
2.3.5 Vzdělání	32
2.3.6 Zaostalost rozvojových zemí.....	34
3 MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE	35
3.1 ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ - OSN.....	35
3.1.1 Struktura OSN	35
3.1.2 Činnost OSN	35
3.1.3 Rozvojové cíle tisíciletí.....	35
3.1.4 UNIFEM – Rozvojový fond OSN pro ženy	37
3.1.5 UNAIDS – Světový program OSN pro HIV/AIDS.....	37
3.1.6 UNDP – Rozvojový program OSN	38
3.1.7 WHO – Světová zdravotnická organizace (World Health Organization).....	38
3.1.8 FAO – Organizace OSN pro výživu a zemědělství (Food and Agriculture Organization)	38
3.1.9 UNICEF – Dětský fond OSN	38

3.1.10	UNFPA – Populační fond OSN	39
3.1.11	Další organizace OSN	39
4	ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE	40
4.1	HUMANITÁRNÍ POMOC	40
4.2	ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE	41
II	PRAKTICKÁ ČÁST	45
5	KVALITATIVNÍ VÝZKUM.....	46
5.1	POJETÍ VÝZKUMU	46
5.2	VÝZKUMNÝ PROBLÉM	46
5.3	VÝZKUMNÝ VZOREK A ZPŮSOB VÝBĚRU.....	46
5.4	VOLBA VÝZKUMNÝCH TECHNIK	47
5.4.1	Metoda získávání dat.....	47
5.4.2	Způsob zpracování dat	47
5.5	VÝZKUMNÝ VZOREK	47
6	ANALÝZA DAT	48
7	SHRNUTÍ VÝZKUMU.....	70
8	ZÁVĚR.....	72
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	73

ÚVOD

V dnešní době jsou častým tématem globální problémy. Tyto jsou nám předkládány mnohdy útržkovitě v neucelené formě. Díky tomu je těžké si vytvořit objektivní názor pokrývající celou tematiku globálních problémů. Pro objasnění této problematiky bude sloužit tato diplomová práce, kde je provedeno shrnutí poznatků z této problematiky. Pro přehlednost jsou informace členěny do jednotlivých souvisejících oblastí, pokrývajících celé spektrum zpracovávaného tématu. Cílem práce je zjištění povědomí občanů týkající se problematiky globálních problémů.

V teoretické části se zaměřím zejména na popis procesu globalizace, v čem spočívají její pozitiva a negativa. V následující kapitole se budu věnovat klasifikaci jednotlivých globálních problémů a jejich podrobnou charakteristikou. Dále pak bude zpracován popis organizací angažujících se na eliminaci globálních problémů. Zmíněny budou činnosti rozvojové spolupráce.

Praktická část této diplomové práce spočívá ve zpracování výzkumu s tématem „Vnímání globálních problémů českou společností“. Na základě provedeného kvalitativního výzkumu bude aplikována analýza získaných dat, z níž dostaneme názorovou orientaci dotazovaných respondentů. Z těchto podkladů budou vypracovány doporučení, mající za úkol zlepšení informovanosti se zaměřením na opomenuté problematiky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 GLOBALIZACE

Jedná se o pojem, jenž je čím dál víc frekventovanější. Zasahuje do života každého člověka na této planetě, někoho více, někomu méně. Ale málokdo dokáže tento vysvětlit, co si pod tímto pojmem představit. Co tento pojem vlastně znamená?

Tento fenomén patří mezi stále diskutovanější témata v současné době, zasahuje do života každého jedince na této planetě, často si to ani neuvědomujeme. Globalizace je složitý, propojený jev, který ovlivňuje mnoho oblastí. Můžeme ho chápat rozličnými způsoby, závisí na našem postoji a úhlu pohledu. Globalizaci bude jinak hodnotit zapříisáhlý ekolog, politik a jinak člověk v důchodovém věku.

Definicí globalizace je mnoho, odborníci na dané téma se v tomto směru neshodují, netřeba dodávat, že je to pochopitelné, především z hlediska různosti úhlů pohledů na danou problematiku. Jednotná definice mohla znít: „Globalizace je spontánní, neřízený proces stále intenzivnější integrace zemí světa v jediném ekonomickém systému“ (Dlouhá, Dlouhý, Mezřický, s. 11, 2006).

Další definice podle Jandourka uvádí: „Celosvětový společenský proces, vedoucí ke stále vyšší vzájemné propojenosti a závislosti všech oblastí světa. V ekonomické oblasti dochází ke globální dělbě práce mezi státy a oblastmi světa, spojené s rozvojem nadnárodních společností. V politické oblasti se prosazuje hegemonie několika málo velmocí. Součástí globalizace je i rostoucí stupeň kulturní výměny mezi národy. Podle kritiků tyto procesy údajně vedou k posilování stratifikace ve světovém měřítku, k dalšímu zbídačování chudých regionů, odkud plynou zisky do center, a k zániku kulturní diverzity. (s. 92, 2007)“

1.1 Historie globalizace

Historický vývoj globalizace není jednoznačný, názory odborníků se v tomto směru značně rozcházejí. Z hlediska datování vzniku globalizace se vyskytuje více protichůdných názorů, jeden spojuje začátek globalizace s dávnou minulostí, další naopak tomu udává pozdní datování globalizace. Tyto skutečnosti nám brání pochopit ráz globalizace (Keller, 2007).

První datuje vznik globalizace do příliš daleké minulosti, podle kterého globalizace začala s rozšiřováním Římské říše, následkem toho se na území mezi Skotskem a Eufratem vznikl ucelený politický, ekonomický a kulturní prostor. Ovšem tento příkládá velký důraz

unifikaci poměrů v pozdní antice a úplně ignoruje fakt, že tehdejší globalizační tendence vycházely především z politické moci, na rozdíl od současné doby. Další názor spojuje vznik globalizace s objevením Ameriky. V důsledku toho mohl poprvé začít styk mezi kontinenty a propojit je čilým obchodním ruchem. Je nutné připomenout fakt, jestli je v tomto případě vhodné uvažovat o rozvoji svobodného obchodu, neboť budování kolonií bylo hlavně výsledkem politicky mocenských aspirací evropských dvorů a panovnických dynastií (Keller, 2007).

Tyto úvahy o vzniku globalizace opomíjejí fakt, že v těchto případech byl impulsem, který vedl k prohlubování styků mezi národy a kulturami na straně imperiální politické moci. Vždy, když tato moc byla oslabena, zeslábly globalizační tendence, snížení unifikujících sil, klesl rozsah směny a více či méně úplný návrat ke zdánlivě překonaným poměrům. Avšak je také na druhou stranou pravdou, že v průběhu staletí dochází k objevování stále nových světů a vzniku nových vztahů mezi nimi (Keller, 2007).

Opačným názorem je pozdější datování vzniku globalizace, podle něhož vznikla až v druhé polovině sedmdesátých letech 20. století, nebo dokonce v devadesátých letech. Ranné i pozdní datování globalizace nám bohužel zabraňují pochopit její povahu (Keller, 2007).

1.2 Pozitiva a negativa globalizace

V rámci hodnocení pozitiv a negativ globalizace je nezbytné zdůraznit, že nejsou žádné objektivní kritéria, co je pozitivum a co je negativum globalizace. Záleží na postoji hodnotícího k této problematice. Neboť to, co jedna strana považuje za negativum, druhá strana může považovat za pozitivum (Mezřický, 2003).

V následující tabulce podle Zoubka můžeme názorně vidět pozitiva a negativa globalizace a možná řešení.

Co je na globalizaci pozitivní	Co je na globalizaci negativní	Navrhovaná řešení negativních dopadů globalizace
Roste nabídka a kvalita zboží	Světová ekonomika je daleko náchylnější k náhlým kolapsům (kasinová ekonomika)	Přísně regulovat činnost nadnárodních společností a bránit jejich dalšímu propojování
Klesají výrobní i prodejní ceny	Rozdíly mezi chudým Jihem a bohatým Severem jsou největší v historii a stále rostou	Omezit spekulativní toky kapitálu
Vznikají nové pracovní příležitosti	V chudých zemích bují hlad, války a nemoci více než dříve	Vybírat daně z kapitálových převodů a peníze rozdělit chudým zemím
Zvyšuje se životní úroveň v rámci „konzumního způsobu života“	Roste ekonomická a politická migrace a xenofobie	Zrušit mezinárodní finanční instituce (MMF a SB) a nahradit je novým uspořádáním v podobě světového finančního parlamentu
Je daleko širší a svobodnější přístup k informacím (informační demokracie)	V zemích Severu se prohlubují rozdíly mezi nejvyššími a průměrnými příjmy (mizí „střední třída“)	Zpřísnit pravidla pro ochranu životního prostředí a ekonomický růst podřídít pravidlům trvalé udržitelnosti
Rozšiřují se možnosti komunikace (informační a vzdělanostní společnost)	Zvyšuje se ekonomický a politický vliv nadnárodních společností (nedostatek legitimacy globálních autorit)	Rozpoutat revoluci za svržení světového kapitálu
Tlak na globální spravedlnost a univerzalitu lidských práv	Zhoršuje životní prostředí, rozšiřují se pouště	Atd.
	Akcelerují se civilizační střety	
	Krize náboženských systémů	
	Umocňuje se globální zločin, roste terorismus, extremismus	
	Atd.	

(Zoubek, s. 16, 2007)

1.3 Hlavní aktéři globalizace

Mezi hlavní aktéry globalizace se pokládají především tyto tři subjekty:

1. Nadnárodní společnosti: jsou to nadnárodní společnosti výrobní, obchodní nebo poskytující služby.
2. Nejvyspělejší průmyslové státy a jejich seskupení: jedná se především o USA, Japonsko a některé ze zemí Evropské unie (Německo, Francie, atd.).
3. Mezinárodní organizace: mezi ně patří Mezinárodní měnový fond (International Monetary Fund, IMF), Světová banka (World Bank, WB) a Světová obchodní organizace (World Trade Organization, WTO) (Mezřický, 2007).

2 GLOBÁLNÍ PROBLÉMY

V poslední době docela často diskutované téma. Dozvídáme se o nich z médií čím dál častěji. I přesto ne každý člověk si umí představit, co tento pojem přesně znamená. Co si pod tímto pojmem představit? To bych ráda nastínila v této kapitole.

Vymezení pojmu globální problémy podle Antošové: „K obecným rysům globálních problémů můžeme přiřadit tyto charakteristiky: jsou to problémy vzniklé na základě vzájemné závislosti globálního charakteru, vznikají následkem objektivního rozvoje společnosti, dotýkají se celé lidské civilizace a jsou řešitelné celosvětovým úsilím. Ne všechny globální problémy se však projevují všude (například zaostalost), nicméně přesto díky svým dopadům na další vývoj lidstva jsou vnímány jako globální problémy (s.13, 2007).“

Jednotliví odborníci uvádějí různé seznamy globálních problémů. Uvedu některé pro ilustraci: chudoba, potravinový problém, populační exploze, nemoci (HIV/AIDS, malárie), nedostatečná zdravotní péče a vzdělání, odlesňování, živelné katastrofy, zadlužování rozvojových zemí, terorismus a další.

2.1 Klasifikace globálních problémů

Klasifikace globálních problémů jsou různé, jednou z nich je klasifikace podle Jeníčka, Foltýna (2003). Tito autoři člení globální problémy na:

- intersociální
- přírodně sociální
- antroposociální

2.1.1 Intersociální globální problémy

Globální problémy intersociálního charakteru se vyznačují interakcí mezi lidmi navzájem, spojeny s různým vlivem společenských, ekonomických skupin a systémů, a spjatými s různými podmínkami a okolnostmi. Mezi tyto problémy patří:

- problém války a míru – možné globální konflikty na bázi jaderných, chemických či biologických zbraní

- mezinárodní zadluženost
- zaostalost rozvojových zemí (bohatý sever x chudý jih)
- změna mezinárodních vztahů (především ekonomických) (Jeníček, Foltýn, 2003).

2.1.2 Přírodně sociální globální problémy

Problémy tohoto charakteru vznikají z narušené rovnováhy vztahů člověka a přírody. Lidstvo se stále více rozrůstá, ale přírodní zdroje zůstávají stejné. Konzumní životní styl lidstva a růst jejich potřeb ještě více zhoršují dopady na životní prostředí. Zahrnuje tyto problémy:

- populační problém
- potravinový problém
- surovinový a energetický problém
- ekologický problém (Jeníček, Foltýn, 2003).

2.1.3 Antroposociální globální problémy

Tyto problémy by se dali shrnout do jednoho velkého komplexního problému, neboť jednotlivé podproblémy jsou úzce spjaty a ovlivňují se, můžeme říci, že se jedná o problém budoucnosti člověka. Tato skupina problémů zahrnuje všelidské problémy sociálního, humanitárního a kulturního charakteru. Do této kategorie spadá:

- chudoba
- problém epidemií
- migrace a nekontrolovatelný růst městských aglomerací
- mezinárodní terorismus (Jeníček, Foltýn, 2003).

2.2 Přírodně sociální globální problémy

2.2.1 Populační vývoj

Demografický vývoj, respektive populační exploze je jedním ze základních globálních problémů. Na světě každou minutu přijde na svět 250 dětí, současně 100 lidí zemře. Situace je v jednotlivých zemích rozdílná. Obecně lze říci, že v Evropě dochází k úbytku obyvatel a na druhou stranu v afrických zemích činí průměrný přírůstek 2,1 procenta (Hokrová, Táborská, 2008).

V rozvojových zemích se stále zvyšuje porodnost. Počet obyvatel na světě je tvořen z 80 % obyvatel z rozvojových zemí. Více jak třetina světového obyvatelstva žila v Indii a Číně. Vyspělé země se dosáhli bodu, kdy se porodnost i úmrtnost snížila (Antošová, 2007).

S demografickým vývojem souvisí i další problémy. Především stárnutí populace ve vyspělých zemích, umírání dětí v rozvojových státech atd.

Čína má se svým miliardovým počtem obyvatel zvláštní postavení. Díky tamějšímu vládnímu regulačnímu opatření se v posledních letech snížila porodnost. V současné době na jednu ženu připadá 1,7 dítěte a je to srovnatelné s některými evropskými zeměmi. Podle tohoto vývoje, lze předpokládat, že prvenství co se týče počtu obyvatel, místo Číny v roce 2025 obsadí Indie. Nejvíce problematická v přírůstku obyvatel se jeví oblast subsaharské Afriky, kde na jednu ženu připadá 5 dětí. Ale v některých zemích jižní Afriky kvůli epidemii AIDS/HIV dochází ke značnému úbytku obyvatelstva (Hokrová, Táborská, 2008).

Přírůstek obyvatelstva patří v rozvojových státech mezi jedny z nejzávažnějších problémů. Děti se pro rodinu jeví jako levná pracovní síla, protože v těchto zemích náklady na jejich stravu a výchovu jsou nízké. Přitom se předpokládá, že se postarají o své rodiče ve stáří, většinou nemohou totiž spoléhat na sociální systém. Také se musí brát zřetel na dětskou úmrtnost, tak je potřeba mít dětí víc, aby se alespoň některé dožilo dospělosti (Hokrová, Táborská, 2008).

Podle prognóz by měl v polovině 21. století jih tvořit 88% a na světě by mělo žít až deset miliard lidí. Ve vyspělých zemích bude přírůstek obyvatel stagnovat nebo mírně klesne, naopak v rozvojových zemích bude obyvatel přibývat (Zoubek, 2007).

2.2.2 Problémy týkající se životního prostředí

Enviromentální problémy nejsou nové, již v dějinách lidstvo ničilo životní prostředí, ale v současné době jsou tyto problémy čím dál intenzivnější. Dříve se nejednalo o globální hrozbu z důvodu, že dříve lidstvo nebylo globální v jako dnešní podobě. Odlišnost můžeme najít v síle a intenzitě současných problémů životního prostředí, které se stali globálními (Jeníček, Foltýn, 2003).

Lidstvo je na přírodě závislé z hlediska uspokojování svých základních potřeb, na druhou stranu ji dokáže přetvářet a využít. Důsledky lidských aktivit jsou zesíleny technologiemi, které lidé mají možnost využívat, zvyšujícími se nároky na spotřebu a rozrůstání lidské populace. Tyto jevy se v průběhu posledních desetiletí až stoletích staly intenzivnějšími. Z tohoto důvodu značně vzrostla zátěž životního prostředí (Antošová, 2007).

Kromě výše zvýšených důvodů jsou problémy životního prostředí spojeny s dalšími problémy, jako je chudoba, globální bezpečnost, atd. (Majerová, 2008).

Mezi hlavní problémy životního prostředí patří:

Změna klimatu

Tento jev se projevuje několika odlišnými problémy, které jsou různým způsobem propojeny, můžeme tedy mluvit o:

Skleníkový efekt

Skleníkové plyny, do kterých zahrnujeme vodní páru, oxid uhličitý, metan a oxid dusný, jsou v jisté míře přirozeně se vyskytující v atmosféře. Způsobují, že výkyv teplot mezi dnem a nocí nebo ročními obdobími nejsou tak znatelné. Člověk svou činností zvyšuje koncentraci těchto plynů, zejména oxidu uhličitého. Tento plyn je nejvíce, zhruba z 35% odpovědný za přirozený skleníkový efekt atmosféry. Největším jevem, který způsobuje zvyšování jeho koncentrace, je spalování fosilních paliv. Skleníkový jev způsobuje vyšší teplotu povrchu země (Dlouhá, Dlouhý, Mezřický, 2006).

Globální oteplování

Tento pojem lze vysvětlit jako nárůst průměrné teploty zemské atmosféry a oceánů. Zpráva z Mezivládního výboru OSN pro změnu klimatu tvrdí, že se průměrná teplota od konce 19.

století zvýšila o 0,6 stupňů Celsia a dále z této zprávy vyplývá, že toto oteplování za posledních 50 způsobuje člověk svým chováním a jednáním. Tím je myšleno zvětšování množství oxidu uhličitého, methanu a dalších skleníkových plynů, odlesňování a další (Majerová, 2008).

Narušení ozónové vrstvy

Ozónová vrstva pohlcuje většinu ultrafialového záření (UV), takže se nedostane až k zemskému povrchu. Některé ultrafialové záření je pro člověka velmi nebezpečné. Kvůli některým látkám, freonům a dalším, které člověk vyrábí a používá, se ozónová vrstva poškozují, vzniká tzv. ozónová díra. Tím pádem může ultrafialové záření pronikat k zemskému povrchu. Vyšší příkon ultrafialového záření (složka UV-B) má škodlivý vliv na všechny živé organismy na zemi, zvyšuje riziko vzniku rakoviny kůže a poškozují rohovku oka. UV-B způsobuje zpomalení fotosyntézy, tedy má nežádoucí vliv na zemědělskou produkci. Mezinárodní dohody omezili až zastavili výrobu a spotřebu látek, které způsobují poškození ozónové vrstvy, bohužel dříve používané freony se drží v ovzduší až desítky let, takže budou ovlivňovat ozónovou vrstvu i nadále (Dlouhá, Dlouhý, Mezřický, 2006).

Změny klimatu mají rozsáhlé důsledky na lidstvo, především na obyvatelstvo v rozvojových zemích. Odborníci upozorňují, že měnící se klima v příštích letech bude mít neblahý vliv na zemědělství především v afrických zemích. V oblastech, které jsou výrazně závislé na dešťových srážkách tímto hrozí v roce 2020 o polovinu nižší zemědělská sklizeň a nedostatek vody může sužovat až jednu čtvrtinu miliard Afričanů (Majerová, 2008).

Znečištění ovzduší

Tento celosvětový problém je způsoben emisemi lidské činnosti. Původcem tohoto znečištění je energetika, průmysl a stále rostoucí doprava. Emise motorových vozidel a průmyslu jsou zdrojem vážných zdravotních problémů, především obyvatelům velkých měst. Tento problém do velké míry ovlivňuje zejména rozvojové země. Světová banka v roce 1998 uvedla, z počtu dvaceti nejvíce znečištěných měst na světě je 16 v Číně, která je první na světě v produkci oxidu siřičitého. Tento problém způsobí ročně smrt 600 tisíc lidí. Každoročně se v Číně objeví zhruba 20 milionů případů nemocí dýchacího ústrojí, které jsou způsobeny právě znečištěným ovzduším, a to nejvíce ve městech (Hokrová, Táborská, 2008).

Důsledky ničení životního prostředí v Číně samozřejmě přesahují hranice státu. Zplodiny, které vyprodukuje Čína putují dál ovzduším, lze je naměřit o tisíce kilometrů dál. Tento stav je alarmující, ekonomický rozvoj v této zemi má neblahý dopad na jeho obyvatelstvo. Podobný problém sužuje také jiné rozvojové země, jako je Mexiko a Brazílie, ale ne v tak velkém rozsahu, jako Čínu (Hokrová, Táborská, 2008).

2.2.3 Úbytek lesů a pralesů

Kácení dešťových pralesů je velkým problémem, má to neblahé důsledky pro danou oblast, jako je vysychání řek a snížení dešťových srážek, takové podmínky potom neumožňují zemědělství. Každý rok zmizí 12 milionů hektarů lesa, je zničeno už polovina světových lesů a pokud se situace nezmění, budou brzo ohroženy zbývající lesy a pralesy. Ilegální těžba je velkým problémem v rozvojových zemích, ty se tímto připravují o lesy, přírodní zdroje a vlastně i příjmy. Podle odhadů se do EU (původních 15 států) dováželo tropické dřevo, které bylo z poloviny z ilegálních těžeb (Majerová, 2008).

2.2.4 Degradace půdy

Degradace půdy je jevem, kdy půda ztrácí svoji úrodnost a snižuje se její využitelnost. Jedním z nich je dezertifikace půdy, což je rozšiřování pouští. Od roku 1960 zaniklo 40% úrodné půdy z celosvětového měřítka. Degradace půdy probíhá čím dál rychlejším tempem. V současné době je dezertifikací ohroženo 30 milionů čtverečních kilometrů a další typy půdní degradace ohrožují 65% z celkové rozlohy zemědělské půdy, což je zhruba 1,5 miliardy ha. Dva miliony lidí, zejména v rozvojových zemích, jsou ohroženi dezertifikací. Rozšiřování pouští je znatelný a její tempo se zrychluje. Příčiny vzniku dezertifikace jsou: neustálý populační přírůstek a s ním spojená zvýšená spotřeba, kácení a vypalování lesů, pěstování plodin na vývoz, sběr palivového dřeva. Následkem toho jsou pustnoucí zemědělské území v Číně, Indii, na severovýchodě Brazílie a v Severní Americe, jsou to oblasti, jež souvisejí s velkými pouštěmi (Majerová, 2008).

Nejvíce postiženou oblastí z hlediska dezertifikace je bezesporu Afrika, postihuje skoro jednu polovinu její rozlohy a postihuje zhruba 300 milionů její populace. Během sedmnácti let se v Súdánu rozšířila poušť o sto kilometrů. Alarmující situace je i v jiných částech světa, v Indii se poušť Thár každým rokem rozroste o kilometr do okolních dříve úrodných oblastí. Poušť Atacama v Peru a Chile se rozšiřuje o tři kilometry ročně (Majerová, 2008).

Odborníci vidí řešení dezertifikace a další půdní degradace v budování tzv. zelených hrází (lesních valů) v Africe, Číně a v dalších zemích, měly by zabránit tomuto jevu. Hlavním je ale především spolupráce všech zemí a zabránění ilegálnímu obchodu se dřevem (Majerová, 2008).

2.2.5 Nedostatek nezávadné vody

Voda je základ skoro všeho. Vodu potřebujeme k svému životu všichni, je nenahraditelná, a bohužel její zásoby se poslední desítky let snižují. Pouhých 20 % světové populace se může těšit z tekoucí vody, zbylých 80% si musí někde obstarat. V některých oblastech světa lidé stráví až 6 hodin denně sháněním vody. Na planetě je 70 % povrchu tvořeno vodou, ale jen 2,5 % z toho tvoří voda pitná, a velká část z toho tvoří ledovce. Podle WHO je pouze 0,007 % vody pro člověka lehce dostupných (Majerová, 2008).

Problém s nedostatkem vody spočívá v nerovnoměrných zásobách spodních vod a srážek na Zemi. Tato nerovnoměrnost vyvolává obavy o dostatek pitné a užitkové vody pro lidstvo. Příkladné srovnání – každý Kanadčan má díky vysokým srážkám k dispozici až 120 000 m³ za rok, oproti tomu obyvatel Malty má možnost využít maximálně 70 m³ za rok. A na některých místech naší planety je situace s vodou ještě horší. Někde trvá sucho i několik let, naproti tomu jinde trpí častými záplavami. V zemích s rychle přibývajícím obyvatelstvem a malými zdroji vody, se čím dál více snižuje dostupnost pitné vody a to nemluvě o vodě užitkové, kterou potřebují k zavlažování, tedy produkci potravin. K zavlažování je ve světě použito 50-80 % vody z celkové spotřeby (Dlouhá, Dlouhý, Mezřický, 2006).

2.2.6 Výlov ryb a znečištění oceánů moří a oceánů

Rybolov má neblahý vliv na ekosystémy moří a oceánů. A také na ekonomiky pobřežních oblastí. Schopnost obnovy rybí populace je kritická, někde přesahuje rybolov o 30-40 % tuto schopnost obnovy. Některé druhy jsou kvůli tomu na pokraji vyhynutí, přitom na nich závisí lidé živící se drobným rybolovem, zejména v rozvojových státech. Rybolov velkých flotil decimují rybí populaci, ale i jiné živočichy, kteří uvíznou v sítích, jako jsou želvy a mořští savci. Většina velkých rybářských flotil pochází z rozvinutých zemí, berou obživu lidem v rozvojových zemích. Řešením by bylo omezení rybářského průmyslu (Exnerová, 2005).

Znečištění oceánů a moří dochází především kvůli úniku radioaktivního odpadu, úniku ropných látek z ropných tankerů, jejich havárie a vymývání. Na znečištění má vliv také vypouštění odpadů do řek a moře, splachy průmyslových hnojiv a biocidů z polí. Následkem toho je přemnožení řas, úhyn ryb a ostatních mořských živočichů. Tento problém nejvíce postihuje Baltské, Severní, Černé a Středozevní moře a Perský a Mexický záliv (Exnerová, 2005).

2.2.7 Environmentální migrace

Environmentální problémy se týkají všech lidí na světě, ovšem lidí v chudých rozvojových oblastech se dotýkají mnohem více. V těchto oblastech mohou lidé vlivem ničení životního prostředí přijít o zemědělskou půdu, zdroj pitné vody, zdroje, na kterých jsou závislí. Takto postižení lidé se musejí přesunout na jiné místo, za lepšími podmínkami k životu, závisí na tom jejich životy. Lidé, kteří jsou donuceni odejít kvůli zhoršujícím životním podmínkám jsou nazýváni environmentální uprchlíci. Tento pojem nesplňuje mezinárodní úmluvy, a existují pouze odhady, jak velký je počet environmentálních uprchlíků. Někteří odborníky předpokládají možný nárůst uprchlíků kvůli změně klimatu až na 150 milionů v roce 2050 (Exnerová, 2005).

Důvody environmentální migrace podle Majerové (2008) jsou:

- Přírodní katastrofy – sucha, záplavy, požáry, zemětřesení, výbuchy sopek, jejich rysem je nepředvídatelnost a náhlost, nejčastěji jsou postižení lidé z chudých rozvojových zemí. Tato skupina tvoří až 58 % násilného přestěhování.
- Války a ozbrojené konflikty – v tomto případě není ničení přírody jen důsledkem, ale často i příčinou. Ohrožuje životy spousty obyvatel na světě.
- Kumulativní změny – tyto problémy se projevují pomalu, ale poté stávají hrozivé rozměry, jsou to například zamokřování, degradace půdy, dezertifikace, změny klimatu, nedostatek nezávadné vody, odlesňování. Tyto změny budou jednou z hlavních příčin mezinárodní migrace.
- Nehody a průmyslové havárie – havárie ropných tankerů, jaderné havárie, havárie chemického průmyslu, následky masové dopravy.
- Rozvojové projekty – mezi ně počítáme rozvoj měst, průmyslu, stavby přehrad a dopravních infrastruktur, těžba ropy, dřeva a dalších surovin. Podle Světové banky

bylo kvůli těmto projektům zejména v 90. letech minulého století násilně přesídleno 90 až 100 milionů lidí a Světová banka se na části sama podílela.

2.2.8 Vymírání fauny a flóry

Tento jev způsobuje člověk svým jednáním a chováním, nejrychleji dochází k vymírání organismů v deštných pralesích, a odhaduje se, že pokud bude pokračovat těžba dřeva takovým tempem, jako doposud, zbudou v roce 2025 jenom trosky. Pokud zmizí, zmizí i miliony druhů organismů v nich žijících (Dlouhá, Dlouhý, Mezřický, 2006).

2.2.9 Chudoba

Tento pojem je komplexní a složitý. V současném globálním světě je chudoba jedním z nejnaléhavějších problémů. V současnosti je vnímána mezinárodním společenstvím jako jev, který se musí odstranit, respektive eliminovat jeho následky, pokud nemá bránit celospolečenskému rozvoji (Hokrová, Táborská, 2008).

Patří mezi ty nejzávažnější globální problémy dnešního světa. S chudobou jsou často úzce spojeny další problémy, jako je např.: negramotnost, podvýživa, rozšiřování infekčních onemocnění, ozbrojené konflikty. Kvůli globálnímu rozměru chudoby a úzké spojitosti s dalšími problémy už není pomoc chudým zemím jen morální povinností, ale také nutností. Nutností z hlediska zachování stability světa a předcházení konfliktům. Abychom našli účinné řešení chudoby, je třeba znát širší souvislosti (Antošová, 2007).

Chudoba jako globální problém se považuje chudoba na celosvětové úrovni i na národní úrovni. Pojem chudoba je v jednotlivých zemích závislý na úrovni spotřeby populace v dané zemi. Uvedu na příkladu: chudý člověk žijící v USA je na tom stejně pořád lépe, než chudý člověk žijící v zemích subsaharské Afriky. Z tohoto důvodu rozlišujeme relativní chudobu, čímž rozumíme chudobu jednotlivce ve srovnání s úrovní společnosti, ve které žije. Pokud má příjmy nízké ve srovnání s ostatními, je označen jako chudý. Naproti tomu absolutní chudoba je jiná. Absolutní chudoba je projevuje podvýživou, negramotností, nemocemi a ostatními okolnostmi s tím spojené. Jedná se o neuspokojování základních lidských potřeb (Jeníček, Foltýn, 2003).

Pro zjišťování rozměru chudoby je nyní měřítkem hranice 1 USD na osobu a den (tzn. méně než 360 USD na rok). V takových podmínkách žije zhruba 1,2 miliard lidí, to je

jedna pětina všech lidí na světě. Skoro polovina dalších obyvatel, tj. 2,8 miliard lidí má příjem od 1 do 2 USD na osobu a den (tzn. 730 USD na rok). Z toho vyplývá, že čtyři miliardy lidí žije v absolutní chudobě nebo v tzv. stavu extrémní nouze (Jeníček, Foltýn, 2003).

Uvedu „10 důvodů proč poskytovat pomoc podle Hokrové a Táborské (s. 13, 2008):

1. morální důvody (solidarita)
2. prevence konfliktů a terorismu
3. předcházení nelegální migraci a organizovanému zločinu
4. ochrana před degradací životního prostředí, šíření chorob atd.
5. stabilní světová ekonomika a potencionální trhy
6. uplatnění našich produktů a technologií
7. příležitost pro zaměstnance a mladé lidi
8. lepší diplomatické vztahy s partnerskými zeměmi
9. prestiž a vliv na mezinárodní scéně
10. šíření našich hodnot a kultury.“

2.2.10 Potravinový problém

Potravinový problém je jedním z nejzávažnějších problémů dnešního světa. Je to složitý problém, který ve svém základu je obsáhlým souborem demografických, ekonomických, sociálních, technologických a politických hledisek výroby, rozdělování, výměny a spotřeby potravin. Tento problém je příčinou napětí a znamená pro lidstvo hrozbu v dalším vývoji společnosti (Jeníček, Foltýn, 2003).

V průběhu druhé poloviny 20. století výroba potravin nebyvale rostla, byla větší než přírůstek obyvatelstva, které se za tu dobu zdvojnásobilo. Dosáhlo se snížení podvýživy, ale i přesto situace týkající se výživy a boje proti hladu není v současné době uspokojivá, v některých místech je situace velice vážná. Tento problém trápí lidstvu odpradáвна a stále zůstává aktuální (Antošová, 2007).

Tento problém je možné rozdělit na dva různé protichůdné projevy. Prvním je nedostatek potravin, kterým trpí velká část obyvatel na světě, důsledkem tohoto jevu je: hladomor,

podvýživa a s tím související nemoci, týká se to zejména rozvojových zemí. Opačným jevem je nadměrný příjem potravin a nevhodně složená strava, to má za následek obezitu a s tím spojené nemoci, platí to především u rozvinutých zemí (Jeníček, Foltýn, 2003).

S podvýživou úzce souvisí chudoba, OSN upozorňuje na to, že podvýživa není způsobena jen nedostatkem potravin, ale často je to spíše chudoba lidí, kteří nemají finanční prostředky na to, aby si koupili potraviny. Častým problémem je strava, která není rozmanitá, je nutričně nevyvážená a lidem neposkytuje všechny potřebné živiny a vitamíny. Problémem v rozvojových zemích je nedostatek bílkovin. Podvýživa se nejvíce projevuje na dětech, kterým zpomaluje jejich celkový vývoj (Antošová, 2007).

Podle organizace pro výživu a zemědělství OSN (FAO) se zvýšil počet lidí trpících hladem v letech 2007 až 2008 o 75 milionů, což znamená nárůst z 850 milionů na 925. Zapříčinila to především potravinová krize, vzniklá spekulativními nákupy. Nejhůře je na tom Jižní Asie, kde je jedna pětina postižené populace a subsaharská Afrika, kde hladoví třetina celé populace. Nejúspěšnější v eliminaci hladu a podvýživy byly východoasijské oblasti, zejména díky Číně, ve které došlo ke snížení podvýživy skoro o polovinu. Změna nastala díky optimalizaci distribuci potravin, zlepšení přístupu k pitné vodě a modernizaci zdravotnického vybavení. Situace se zlepšila také v Latinské Americe a Karibiku (Tožička, 2009).

Potravinová pomoc je důležitou složkou v řešení potravinového problému. Je to druh krátkodobé pomoci a má být prostředkem, jak překonat potravinovou krizi. Poté by měl být tento problém řešen jiným způsobem, jinými prostředky, směřovat k vlastní produkci potravin, orientací na hospodářský růst, redukovat růst populace, atd. Ovšem často dochází k tomu, že z krátkodobých dodávek potravin se stávají dodávky pravidelné a situace se nezlepšuje. V takových případech vlády těchto zemí nepříznivou situaci neřeší, nejsou motivovány a spoléhají na pokračování potravinové pomoci (Jeníček, Foltýn, 2003).

Mezi příčiny potravinového problému zaviněné člověkem patří: degradace a dezertifikace půdy, globální oteplování, chudoba, populační nárůst, politické nepokoje, náboženské a kulturní příčiny, vliv růst cen ropy a umělých hnojiv. Příčiny potravinového problému nezpůsobené člověkem zahrnují vliv klimatu (Jeníček, Foltýn, 2003).

2.3 Antroposociální a intersociální globální problémy

2.3.1 Problém války a míru, terorismus

Terorismus

Patří mezi problémy globální bezpečnosti a v současné době je jedním z nejčastěji zmiňovaných problémů. Terorismus není novým jevem, jen získal výrazný globální rozměr. Terorismus znamená předem připravené a promyšlené užití násilí či hrozby násilí s cílem zastrašit obyvatelstvo, čímž má být dosaženo politických, náboženských nebo ideologických požadavků (Antošová, 2007).

Násilí je hlavním nástrojem terorismu, a je jím násilí namířené proti osobám nebo majetku, tzn. únosy, rukojmí, poškozování majetku, kulturního dědictví atd.) a zároveň výstraha jejich dalších útoků. Jejich hlavním cílem není vyvolat strach jen u jedinců, na které byl útok mířen, ale na mnohem větší okruh obyvatelstva. Smyslem jejich akcí je dosažení určitých politických cílů. Teroristé nechtějí vyjednávat, chtějí si tyto cíle vynutit. Mnohokrát dochází k tomu, že teroristé očekávají odvetná opatření, která radikalizují jejich vlastní stoupence (Tesař, 2007).

Náboženský či etnický terorismus je velkým problémem, především představuje velké riziko pro mezinárodní bezpečnost, tady bychom mohli specifikovat přímo islámsko-fundamentalistický terorismus, jehož největším zdrojem napětí je Blízký východ. Jejich „terčem“ je USA a jeho spojenci, útočí ale i na muslimské země, ve kterých funguje prozápadně orientovaný režim (Antošová, 2007).

V současné době islám a islámský fundamentalismus prošel jistou formou oživení a tento jev je dáván do souvislosti s globalizací. Bývá to vysvětlováno jako obranná reakce na moderní svět, na šíření globálního vlivu západní kultury, jako úsilí reagovat na současnou globální nerovnost a sociální nespravedlnost (Antošová, 2007).

Důležitým faktem je, že i když islámský svět protestuje proti západnímu světu, úspěšně používají západní technologie, například informační technologie. Teroristé úspěšně využívají moci médií při zastrašování lidí. Právě rozvoj médií je jednou z mnoha možností moderní technologie, které mohou být zneužitelné teroristy (Antošová, 2007).

Důvod vzniku mezinárodního terorismu musíme hledat v rozvojových státech, tam kde panuje chudoba, těžce dosažitelné vzdělání, nedostupná zdravotní péče, a další faktory

bránící lidem žít důstojný život. Musíme si ovšem všimnout, že například země subsaharské Afriky, ty se na mezinárodním terorismu takřka vůbec nepodílely. Z toho vyplývá, že jedním z hlavních příčin je politický islám, zastoupený v radikální menšině v diktátorských režimech. Tyto režimy nejsou schopné usměřňovat náboženskou oblast (Majerová, 2008).

Problém války a míru

Globální problém války a míru by se dal přirovnat k Machiavelliho tezi, že totiž „každá válka se podobá přímce do nekonečna, o níž nejsme schopni předvídat, co čeká tuto čáru tam, kde jsme ještě nebyli“ (Jeníček, Foltýn, s. 191, 2003).

Tato teze dostává v současné době nový rozměr, neboť se takřka ozbrojený konflikt může změnit ve světovou válku za použití nukleárních zbraní. Tento problém může ve vteřině rozhodnout o osudu celého lidstva. Jiné globální problémy s sebou nesou důsledky tragických rozměrů, ovšem v delším časovém rozmezí (Jeníček, Foltýn, 2003).

Hlavní důvody možného ohrožení globální bezpečnosti:

- vzrůstající neklid a zvětšující se rozdíly mezi Severem a Jihem
- území islámských zemí, které jsou v současné době zdrojem terorismu a nebezpečí použití zbraní hromadného ničení a
- problematika zvyšujícího se zatížení globálních ekosystémů a probíhající změny klimatu (Dlouhá, Dlouhý, Mezřický, 2006).

2.3.2 Globální zdravotní problémy

Zdraví je důležitým faktorem, tento faktor pro příznivý sociální, ekonomický i kulturní vývoj jedince. Podle Indexu lidského rozvoje (HDI) je zdraví jedním ze tří důležitých faktorů lidského rozvoje. Pokud není člověk zdravý, má to nepříznivé důsledky pro něho samotného, ale i pro společnost, neboť zdraví lidé jsou hybnou silou ekonomiky. Nemoc má důsledky sociálního rázu, nemocný člověk nemůže dobře plnit svou společenskou funkci (v rodině, v zaměstnání,..) (Hokrová, Táborská, 2008).

V rozvojových zemích je zdraví obyvatel na mnohem horší úrovni, než je tomu v rozvinutých zemích. Lidé se v rozvojových zemích dožívají nižšího věku a umírají nejvíce na nemoci infekčního původu. Naopak v rozvinutých státech lidé trpí spíše civilizačními

nemocemi. Infekčním nemocem se dá zabránit, ale v rozvojových státech, především situace na venkově je situace podobná, jako byla v Evropě od konce 18. do počátku 20. století, to znamená, jako před pokrokem v lékařství a možnostmi léčby infekčních nemocí (Majerová, 2008).

Mezi státy rozvojovými a rozvinutými jsou velké rozdíly v délce života jejich obyvatel, tak v důvodech úmrtí. Zatímco v rozvinutých zemích se lidé potýkají s civilizačními chorobami, jako jsou kardiovaskulární a onkologická onemocnění, v rozvojových zemích lidé nejčastěji umírají na infekční nemoci, a tou nejzávažnější je AIDS (Hokrová, Táborská, 2008).

Zdraví v rozvojových zemích ohrožuje také podvýživa, je spojena s úmrtností v mateřském a dětském věku, s chudobou, nedostatek pitné vody. Pro představu, jak vypadá situace v rozvojových zemích:

- Každoročně umírají v rozvojových zemích 4 miliony dětí a novorozenců na průměrné onemocnění, příčinou je kontaminovaná voda nebo potrava.
- Stovky milionů lidí jsou postiženi parazitickými, které je oslabují.
- Nedostatek vody, závadná voda a špatná hygiena způsobují onemocnění, která postihují dvě a půl miliardy lidí na světě.
- Zhruba dvě a půl miliardy lidí trpí onemocněními dýchacích cest a rakoviny, zejména obyvatelé venkova, kteří jsou vystaveni otevřenému ohni při topení a vaření (Majerová, 2008).

Šíření infekčních onemocnění v rozvojových zemích je spojeno s chudobou, špatnou výživou, nízkou úrovní vzdělání, nedostupností zdravotní péče, nedostatek pitné vody. Zároveň funguje i zpětná vazba, infekční nemoci jsou jednou z příčin chudoby a zaostalosti. Dopady tohoto problému se netýkají jen rozvojových zemí, ale také těch vyspělých (Antošová, 2007).

Infekční onemocnění je příkladem globálního problému, kdy příčiny problému jsou koncentrovány v chudých rozvojových zemích, a možnosti k řešení tohoto problému jsou v rozvinutých státech. Příkladem je HIV/AIDS, kdy toto onemocnění se nevyskytuje jen v některých částech světa nebo v určité sociální třídě, je hrozbou pro celou populaci. Přesto je 95 % všech postižených z rozvojových států, a potřebné lékařské, farmaceutické a

ekonomické možnosti, které jsou nutné ke zlepšení situace, jsou v rozvinutých zemích. Většinu infekčních onemocnění můžeme v dnešní době předcházet, ale bohužel v rozvojových zemích je nedostatečně financované zdravotnictví (Antošová, 2007).

V rámci větší globální provázanosti se zvyšuje riziko rychlejšího a snadnějšího přenosu infekčních onemocnění. Podle zprávy OSN z roku 2004 jsou infekční onemocnění hrozbou pro mezinárodní bezpečnost. Infekční onemocnění se stávají závažným globálním problémem a je v zájmu všech zemí, aby se tento problém řešil (Antošová, 2007).

2.3.3 Podvýživa

Tímto problémem trpí lidé zejména v chudých rozvojových zemích. Skoro polovina úmrtí dětí v rozvojových zemích je způsobena podvýživou. Nejrizikovější skupinou tvoří děti a ženy. Celková podvýživa nebo nedostatek některých živin vede ke zvýšení dětské a mateřské nemocnosti. Nejčastěji bývá nedostatkem železo, jód a vitamin A. Podvýživa oslabuje imunitu, zpomaluje růst, vede k nižší produktivitě a zvyšuje riziko úmrtí. Ve světě se problém podvýživy zmenšil, ale ve východní Africe se situace zhoršila, počet podvyživených dětí se zvýšil z 22 milionů v roce 2000 na skoro 24 milionů v roce 2004. Ke zlepšení situace vede podávání vitaminu A, zlepšování povědomí o prospěšnosti kojení a informování o výživě. Ovšem z hlediska řešení tohoto problému je potřeba řešit i příčiny jejího vzniku, což je chudoba, nedostatečná péče o děti a ženy, nedostatek pitné vody a nedostupnost vzdělání pro dívky a ženy. Nejlepší řešení pro boj s podvýživou je zlepšení ekonomické situace, dostupnost vzdělání, je třeba se při řešení zaměřit na děti a ženy a na zlepšení jejich situace (Hokrová, Táborská, 2008).

2.3.4 HIV/AIDS

Je jedním z nejpálčivějších problémů dnešního světa, má dalekosáhlé důsledky pro obyvatelstvo. S tímto onemocněním bojují jak rozvojové státy, tak státy rozvinuté. Mezinárodní společenství i národní vlády uskutečňují různé kroky ke zlepšení této situace. Realizují opatření v oblasti prevence i léčby tohoto onemocnění. V posledních letech se zlepšila informovanost o HIV/AIDS, zlepšilo se sexuální chování mladých lidí a přístup antiretrovirálním lékům (Hokrová, Táborská, 2008).

Toto onemocnění patří mezi nejzávažnější globální problémy a v rozvojových zemích se stalo velkým ekonomickým problémem, neboť zde žije 75 % nakažených z celkového počtu

nemocných. Lidé často umírají, v důsledku takto snížené imunity, na malárii či tuberkulózu (Majerová, 2008).

V současné době na světě žije více než 33 milionů HIV pozitivních lidí, z nich skoro dvě třetiny v subsaharské Africe. V některých zemích je postiženo 30 % lidí v produktivním věku. V rozvojových zemích stále představuje problém dostupnosti antiretroviárních léků, tabuizování této nemoci, panují předsudky a mýty ohledně této nemoci (Hokrová, Táborská, 2008).

Ve východní Evropě a zemích bývalého Sovětského svazu, v roce 1995 tu bylo 160 000 lidí nakažených virem HIV, v současné době je to podle odhadů 1,5 milionu ne-li více. Mezi nejvíce zasažené země patří Rusko, Ukrajina a Estonsko. Virus HIV si nevybírá, ohrožuje všechny, bez ohledu na postavení a profesi, včetně učitelů, lékařů, studentů, atd. Jejich vyřazení z pracovního života má neblahý vliv na sociální strukturu a sociální procesy v dané zemi a pro obyvatele to znamená ztížení přístupu k sociálním službám a pro stát to má nepříznivý ekonomický dopad (Hokrová, Táborská, 2008).

Velkým problémem je rozpad rodin, jeden nebo oba rodiče zemřou. Bohužel ne vždy se jim dostane nějaká péče, třeba příbuzných, často totiž skončí na ulici. Počet těchto sirotků se neustále zvyšuje. Odhady v globálním měřítku mluví o asi 15 milionech sirotků v důsledku HIV/AIDS, z toho v samotné Africe je jich okolo 13 milionů (Antošová, 2007).

Takto postižení lidé jsou často kvůli své nemoci diskriminováni a vyloučeni ze společnosti, což má ještě horší následky. Předsudky, mýty, tabuizování této nemoci znemožňuje proti ní efektivně bojovat. Lidé ze strachu z diskriminace, neznalosti této nemoci, jejich příčin a důsledků nenechají udělat test na HIV/AIDS. Nebo svou nemoc před ostatními nepřiznají (Hokrová, Táborská, 2008).

Boj proti AIDS musí být založen především na prevenci této nemoci ovlivňováním faktorů, které na to mají vliv, jako je: chudoba, migrace, nízká úroveň vzdělání, rizikové chování. A také v účinné léčbě nakažených osob. V dnešní době má k preventivním opatřením přístup ani ne každý pátý člověk na světě. Odborníci tvrdí, že úspěšná prevence by mohla zabránit 29 milionům nakažení virem HIV z celkového počtu 45 milionů, který je odhadován v dalších desetiletích (Majerová, 2008).

Vedle prevence je třeba se zaměřit i na osoby žijící s AIDS. Zatím nebyl objeven účinný lék na AIDS, ale existuje antiretrovirové léky, které průběh této nemoci zpomalují a tím

umožňují takto nemocným lidem žít plnohodnotný život. Ovšem ne všemvlidem v rozvojových zemích jsou tyto léky dostupné z hlediska finančních nákladů (Majerová, 2008).

Situace se trochu změnila snížením cen antiretrovirové léčby. Na začátku roku 2000 stála tato léčba pro jednoho pacienta s HIV/AIDS mezi 10 000 – 12 000 USD. Tato cena klesla na 500 – 800 USD, v roce 2003 v rozvojových zemích klesla až na 675 USD, a nejlevnější kombinace generik stála pod 300 USD, jednalo se o kombinaci léků doporučenou WHO. I přes tento pokrok v dostupnosti, zůstávají v některých zemích tyto léky nedostupné, neboť lidé nemají finanční prostředky ani na ty levnější léky (Antošová, 2007).

Antiretrovirální léčbu v současnosti používá 3 miliony lidí v zemích s nízkým a středním příjmem, z toho vyplývá, že pouze jeden ze čtyř nakažených virem HIV má v rozvojových zemích přístup k léčbě (Hokrová, Táborská, 2008).

Přestože názory na řešení tohoto problému se různí, zejména v oblasti prevence přenosu viru propagují tzv. ABC (Abstinence, Be Faithful, Condom use). Cíl je stejný pro všechny – zmírnit epidemii HIV/AIDS co nejdříve a díky účinné vakcíny vymazat z mapy světa (Hokrová, Táborská, 2008).

2.3.5 Vzdělání

Na vzdělání závisí rozvoj jedince i celé společnosti, celý svět. V mnoha oblastech naší planety není vzdělání dosažitelné pro každého jedince, i když se díky němu zlepšuje kvalita života. Většina zemí nemá finanční prostředky a odborníky k budování kvalitního školství. Mnoho rodin si nemůže dovolit, aby jejich dítě či děti chodily do školy. Představují pracovní sílu nebo pro ně není vzdělání důležité. Vyspělé státy díky investicím do vzdělanosti svého obyvatelstva mohou násobit svůj potenciál. Zásadním problémem je dlouhodobá udržitelnost přístupnosti a bezplatného základního vzdělání (Hokrová, Táborská, 2008).

Ve vyspělých zemích se zvyšuje procento vzdělaných lidí na vysokoškolské úrovni, ale v rozvojových státech je naopak velká nigramotnost. Příčiny nigramotnosti jsou: nedostatek finančních prostředků, zaostalost rozvojových zemí, nepříznivé kulturní prostředí, ozbrojené konflikty. Tyto příčiny vedou k ekonomické zaostalosti rozvojových států. Pokud není v dané ekonomice dostatek kvalifikovaných a vzdělaných lidí, přestěhuje

se investor do jiné země. Tento krok vyvolá hospodářský úpadek a s ním spojenou chudobu, nezaměstnanost a další společenské problémy. Rozvojová země je tížena dalšími výdaji na vzdělání nezůstane dostatek finančních prostředků. Vzniká tak začarovaný kruh, z něhož je obtížná cesta (Majerová, 2008).

Řešení zaostalosti chudých zemí tkví v zajištění gramotnosti a úplného základního vzdělání pro všechny obyvatele. V roce 2000 nemělo možnost 15 milionů absolvovat školní docházku, z toho 94 % žilo v rozvojových zemích a z toho bylo 56 % dívek. Tímto problémem se zabýval program OSN s názvem Vzdělání pro všechny, jeho cílem, aby byla pro všechny děti dostupná základní školní docházka do roku 2015 a byla odstraněna nerovnost v přístupu ke vzdělání mezi muži a ženami. Zároveň je to i jedním z rozvojových cílů tisíciletí (Majerová, 2008).

Vzdělávání by mělo být nastaveno svým obsahem a formou daným podmínkám, mělo by vycházet z možností využití v dané oblasti. A také by mělo připravit studenty na změny, které s sebou přináší globalizace. Mělo by být přínosem pro žáky, tak ho podle toho přizpůsobit (Hokrová, Táborská, 2008).

Ženy mají složitější přístup ke vzdělání, zejména se tento fakt týká rozvojových zemí.

Přítom vzdělání žen by vedlo k pozitivním změnám ve společnosti – pozdější zahájení sexuálního života, možnost antikoncepce, snížení porodnosti. Kontrola porodnosti je jedním z nejtypičtějších příkladů. V tradičních rodinách v Africe, Asii či v Jižní Americe se usiluje o co největší počet dětí, aby se pak o své rodiče mohli postarat. Ženy bez vzdělání nemají možnosti, nejsou o nich informovány, neznají antikoncepci a jiné případy, tak nedokáží svou situaci vidět z jiného úhlu. Řídí se tím co jim přikazuje manžel a tradice. Pokud by se jejich informovanost zlepšila, dokázali by situaci sami ovlivnit. Vzdělanější ženy dokáží svou budoucnost lépe ovlivňovat, vidí různé možnosti. V rozvojových zemích nemají rodiny často možnost posílat všechny své děti do školy, a pokud se mají rozhodnout, pošlou chlapce. Tento problém musí řešit země, jde o složitý komplex problémů a jedinci jej sami neovlivní (Majerová, 2008).

Překážkou rozvoje vzdělání v rozvojových zemích je nedostatek finančních prostředků ve státním rozpočtu. Mnoho z rozvojových zemích je zadluženo, nebo finanční prostředky vydávají za něco jiného, tím je třeba zbrojení. Z těchto a dalších příčin není stát schopen investovat do vzdělání a obyvatelstvo je nuceno si vzdělání svých dětí zaplatit, a to si

mnoho rodin nemůže dovolit, neboť se často nejedná o malé finanční částky. V rozvojových zemích chybí kvalifikovaní vyučující. V rozvojových zemích se potýkají s problémem „odliv mozků“, kdy lidem, kterým se podaří získat vzdělání, tak se odstěhují za lepšími možnostmi do vyspělých států (Hokrová, Táborská, 2008).

Mnoho dětí místo školní docházky musí pracovat. Podle Mezinárodní organizace práce je ve světě 200 milionů pracujících dětí, z toho je 165 milionů ve věku 5 – 14 let. Dětská práce je velkou překážkou v boji proti chudobě a překážkou ve vzdělávání. Děti, které nemají možnost absolvovat vzdělávání, se stávají nekvalifikovanou a negramotnou pracovní silou, nemají možnost rozvoje (Hokrová, Táborská, 2008).

Vzdělání umožňuje lidem vidět možnosti, které mají k dispozici, zná své práva a povinnosti. Mohou díky němu změnit postavení ve společnosti, podílet se na politickém a občanském životě. Vzdělání je důležitým předpokladem k rozvoji chudých zemí (Hokrová, Táborská, 2008).

Řešení tohoto problému spočívá v zajištění finančních prostředků k rozvoji vzdělání, zajištění bezplatného školství (aspoň základního) a zlepšení vzdělanosti vyučujících. Rodiče by měli mít možnost posílat své děti do škol a být k tomu nějakým způsobem motivováni. Zajistit materiální podporu chudým rodinám, například bezplatné učební pomůcky pro děti či bezplatné obědy (Hokrová, Táborská, 2008).

2.3.6 Zaostalost rozvojových zemí

Tento problém má spojitost se s velkým množstvím dalších problémů. Chudoba se týká zejména chudého Jihu, k jejichž charakteristice se používá pojem zaostalost. Hlavní znaky zaostalosti jsou: vysoká míra negramotnosti, zdravotní péče na špatné úrovni, krátká průměrná délka života, vysoká kojenecká a dětská úmrtnost, podvýživa, nízká úroveň produktu, nerozvinutá výrobní základna (Antošová, 2007).

3 MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

3.1 Organizace spojených národů - OSN

Jako hlavní mezinárodní organizaci bych zmínila Organizaci spojených národů, neboť je jedinou, která poskytuje fórum pro co nejrozsáhlejší diskuzi politiků celého světa. Byla založena v roce 1945 s myšlenkou o vytvoření mezinárodního prostředí, kde se státy budou pokud možno vyvarovat ozbrojených konfliktů a spory řešit diplomatickou cestou (Tožička, 2009).

3.1.1 Struktura OSN

OSN je tvořena šesti základními orgány: Valné shromáždění, Rada bezpečnosti, Ekonomická a sociální rada, Poručenská rada, Mezinárodní soudní dvůr a Sekretariát OSN. Systém OSN je složitější, tvoří jej 15 specializovaných agentur a řada dalších programů a orgánů (Tožička, 2009).

3.1.2 Činnost OSN

Organizace spojených národů jako jediná univerzální organizace se zabývá všemi lidskými činnostmi. Stěžejní oblasti její činnosti jsou:

- ochrana mezinárodního míru a bezpečnosti
- podpora ekonomického a sociálního rozvoje
- ochrana lidských práv
- mezinárodní právo (Tožička, 2009).

3.1.3 Rozvojové cíle tisíciletí

V roce 2000 na Summitu tisíciletí se všech 191 členských zemí zavázalo odstranit extrémní chudobu na světě, důvody jejího vzniku a její následky, to vše do roku 2015. Jedná se o osm rozvojových cílů rozpracovaných do 18 úkolů. Rozvojové cíle tisíciletí jsou často kritizovány, ale faktem zůstává úspěch, že se členské státy na nich shodly a k jejich plnění se zavázaly (Tožička, 2009).

1. Cíl: Odstranění extrémní chudoby a hladu

1. úkol: Cílem je do roku 2015 snížit na polovinu počet obyvatel, kteří mají denní příjem nižší než 1 USD. Ve světě žije 2,2 miliardy dětí a z toho jich žije pod hranicí chudoby 1 miliarda. O dětství je v důsledku chudoby připraveno každé druhé dítě na světě, tyto děti jsou ohroženy podvýživou, hladem a nemocemi.

2. úkol: Do roku 2015 snížit na polovinu počet lidí trpící hladem.

2. Cíl: Umožnit všem základní vzdělání

3. úkol: Cílem je dosáhnout do roku 2015 dosáhnout toho, aby mohly dívky a chlapci dokončit základní školní docházku. Na světě nemá více než 100 milionů dětí možnost absolvovat ani základní školu. 97 % tvoří děti z rozvojových zemí a z toho je skoro 60 % dívek.

3. Cíl: Prosazovat rovnost pohlaví a zlepšení postavení žen

4. úkol: Do roku 2015 odstranit nerovnost pohlaví ve všech úrovních školství.

4. Cíl: Snížit dětskou úmrtnost

5. úkol: Do roku 2015 snížit dětskou úmrtnost o dvě třetiny.

5. Cíl: Zlepšení zdraví matek

6. úkol: Do roku 2015 snížit mateřskou úmrtnost o tři čtvrtiny.

6. Cíl: Bojovat proti HIV/AIDS a dalším infekčním onemocněním, jako je tuberkulóza a malárie

7. úkol: Do roku 2015 zastavit a snížit šíření HIV/AIDS.

8. úkol: Do roku 2015 zastavit a snížit šíření malárie a dalších nebezpečných nemocí.

7. Cíl: Zajistit udržitelné životní prostředí i pro další generace

9. úkol: Začlenit principy udržitelného rozvoje do politiky, programů jednotlivých států a zamezit ztrátám přírodních zdrojů.

10. úkol: Snížit na polovinu počet lidí, kteří nemají dostupnou pitnou vodu.

11. úkol: Do roku 2020 zvýšit kvalitu života minimálně 100 milionů obyvatel příměstských chudinských čtvrtí (slumů).

8. Cíl: Vybudovat celosvětové partnerství pro rozvoj

12. úkol: Rozvíjet obchodní a finanční systém založený na pravidle, zajistit jeho předvídatelnost a absenci diskriminace.

13. úkol: Zabývat se potřebami rozvojových zemí.

14. úkol: Zabývat se potřebami malých ostrovních států a vnitrozemských rozvojových států

15. úkol: Prostřednictvím národních a mezinárodních opatření řešit komplexně problém zadluženosti rozvojových států a vytvořit dlouhodobé hledisko jejich řešení.

16. úkol: Společně s rozvojovými státy se zabývat rozvojovou strategií k zajištění pracovní příležitosti pro mladé lidi.

17. úkol: Zabezpečit přístup k lékům v rozvojových státech.

18. úkol: Společně se soukromým sektorem umožnit rozvojovým státům využití nových technologií, především informačních a komunikačních (Tožička, 2009).

3.1.4 UNIFEM – Rozvojový fond OSN pro ženy

UNIFEM byl založen v roce 1979 a jeho cílem je rovnost mezi pohlavími a upevňování postavení žen. Hlavní činností je podpora práv žen. Činnost UNIFEM se zabývá čtyřmi hlavními oblastmi: boj proti násilí na ženách, odstranění chudoby mezi ženami, boj proti onemocnění HIV/AIDS mezi dívkami a ženami, podpora zaměstnanosti žen, především ve státní správě (Hokrová, Táborská, 2008).

3.1.5 UNAIDS – Světový program OSN pro HIV/AIDS

Světový program OSN pro HIV/AIDS byl založen v roce 1994 jako společný program OSN. Náplň jeho činnosti je podpora prevence a léčba nemoci HIV/AIDS, podpora takto postižených lidí, a napomáhá odolnosti určitých skupin lidí vůči viru HIV. UNAIDS působí v 80 zemích světa. UNAIDS se věnuje sociálním, kulturním, zdravotním a ekonomickým tématům, jež jsou propojeny s problematikou HIV/AIDS (Hokrová, Táborská, 2008).

3.1.6 UNDP – Rozvojový program OSN

UNDP je koordinátorem celosvětové rozvojové pomoci OSN. Za největší přínos je považován zprávy a studie, co zveřejní UNDP. Každý rok aktualizuje informace a statistiky. Od roku 1990 vydává Zprávy o lidském rozvoji (Human Development Report). UNDP utvořil ukazatele – Index lidského rozvoje (Human Development Index), který ukazuje postavení země a jednotlivce v porovnání se světem z hlediska sociálního, kulturního, ekonomického a informačního. Celkový žebříček hodnotí kvalitu života v dané zemi, na špičce se umísťují skandinávské země a na konci většinou země subsaharské Afriky (Hokrová, Táborská, 2008).

3.1.7 WHO – Světová zdravotnická organizace (World Health Organization)

Tato organizace byla založena v roce 1948 a v tom samém roce se stala součástí OSN. WHO usiluje o zlepšení zdraví a hygieny, prevenci nemocí a bojuje proti epidemiím. Sleduje celkovou situaci ve světovém zdravotnictví a řídí postup proti epidemiím. WHO se podílela na skoro úplném odstranění nemocí, jako je černé neštovice či obrna. V současné době zaměřuje své úsilí na zmírnění dopadu tuberkulózy a malárie (Hokrová, Táborská, 2008).

3.1.8 FAO – Organizace OSN pro výživu a zemědělství (Food and Agriculture Organization)

Tato organizace byla začleněna do systému OSN v roce 1945. FAO usiluje o zlepšení úrovně výživy obyvatelstva na celém světě, zlepšení života obyvatel na venkově a rozvoj vodních a půdních zdrojů. Zabývá se mezinárodní výměnou nových plodin a rostlin. Tvoří zprávy, statistiky o stavu půdy, zemědělství, výživě i lesnictví (Hokrová, Táborská, 2008).

3.1.9 UNICEF – Dětský fond OSN

Tento fond byl založen v roce 1946, první jako Mezinárodní dětský fond neodkladné pomoci na pomoc dětem zasáhnutých válkou. V roce 1953 se stal součástí OSN. Jeho cílem je ochrana dětských práv. Stěžejními úkoly této organizace je vzdělávání dívek, ochrana dětí, utváření bezpečného prostředí pro jejich život, problematika HIV/AIDS a další (Hokrová, Táborská, 2008).

3.1.10 UNFPA – Populační fond OSN

Tento mezinárodně financovaný fond je největším zdrojem rozvojové pomoci, zaměřuje se na růst populace a s tím související problematiku. Pomáhá v oblasti plánování rodičovství, bezpečného těhotenství, v problematice pohlavně přenosných nemocí, zlepšování reprodukčního zdraví. Část prostředků v rámci činnosti UNFPA putuje na vyjádření a podporu rozvojových strategií a politik. Cílem je vytvoření rovnováhy mezi rozvojem a růstem (Hokrová, Táborská, 2008).

3.1.11 Další organizace OSN

IFAD - Mezinárodní fond pro zemědělský rozvoj, UN HABITAT – Program OSN pro lidská sídla, ILO – Mezinárodní organizace práce, UNIDO – Organizace OSN pro průmyslový rozvoj, UNEP – Program OSN pro životní prostředí, WFP – Světový potravinový program OSN (Hokrová, Táborská, 2008).

4 ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE

4.1 Humanitární pomoc

Termínem humanitární pomoc rozumíme aktivity, které řeší momentální humanitární krizi. Tato pomoc má krátkodobý charakter a řeší jenom bezprostřední rizika. Reaguje na danou krizi a je v dané zemi poskytována do té doby, dokud se krizová situace nezmění a země dokáže sama z větší části fungovat (Člověk v tísní, 2010).

Hlavními cíly humanitární pomoci jsou:

- záchrana lidských životů
- zmírnění utrpení lidí
- úcta k lidské důstojnosti (Hokrová, Táborská, 2008).

Činnosti humanitární pomoci jsou:

- vybudování provizorních příbytků
- přísun potravin
- přísun léků, hygienických potřeb, šatů, příkrývek, atd.
- zabezpečení lékařské péče
- nouzová obnova školní výuky
- přestavba domů, škol a jiných zničených zařízení
- pomoc obětem psycho-sociálního charakteru
- vybudování uprchlických táborů (Člověk v tísní, 2010).

V současné době se ve spojitosti s humanitární pomocí často diskutuje o jejím politickém, ekonomickém, sociálním i kulturním rozsahu. Jak se svět mění vlivem globalizace, dochází u jednotlivých humanitárních organizací k přehodnocování tradičních zásad humanitární pomoci a prosazují pravidla jako je nestrannost, neutrálnost, nezávislost. Organizace se snaží naplnit jejich obsah a smysl (Hokrová, Táborská, 2008).

Důsledkem vleklých politických krizí panující neustále v zemích jako Kosovo, Čechensko, Súdán či Demokratické republiky Kongo se tyto země ocitají v stále se opakujících humanitárních krizích. Z této příčiny se snaží o větší interakci mezi humanitární pomocí a rozvojovou spoluprací, obranou základních lidských práv a ně navazujícího problému politické stability, dobrého vládnutí a hospodářského blahobytu (Hokrová, Táborská, 2008).

4.2 Rozvojová spolupráce

Definice rozvoje, jak uvádí Jandourek: „Trend ve společnosti směřující ke zlepšování základních životních podmínek. Valné shromáždění OSN definovalo smysl rozvoje takto: „poskytnout všem lidem rostoucí příležitost dosáhnout lepšího života, proto rozvoj zahrnuje rozšiřování a zdokonalování zařízení poskytujících vzdělávání, zdraví, výživu, ubytování a sociální péči, a ochranu životního prostředí“. Základním překonáním chudoby v málo rozvinutých společnostech je zajištění potravy s dostatečnou nutriční hodnotou, ubytování a oděvu, vzdělání, čisté vody a zdravotní péče (s. 209, 2007)“.

Jedním ze základních nástrojů pomoci chudým a zaostalým zemím je rozvojová pomoc. Programy rozvojové pomoci začaly na začátku 50. let 20. století, bylo zaznamenáno podstatné zlepšení v souhrnných ukazatelích lidského rozvoje. Ale situace v některých rozvojových zemích není příliš uspokojivá. Rozvojová pomoc měla a stále má důležitou roli z hlediska řešení globálních problémů (Antošová, 2007).

Začátky rozvojové pomoci spadají do období po konci 2. světové války. V této době docházelo k postupnému úpadku koloniálního systému a začaly se utvářet oblasti, později nazvané jako rozvojový svět. Tyto země byly ve srovnání s tehdy vyspělými státy na nižší ekonomické úrovni. Byly spíše orientovány na zemědělství, oproti tomu vyspělé státy byly průmyslové. Některé země prošly v dalším vývoji ekonomickou krizí. K překonání zaostalosti rozvojových států se začaly budovat programy zahraniční pomoci (Antošová, 2007).

Rozvojovou pomoc pro zaostalé země, ať už z důvodů geografických, politických či z jiného důvodu, si můžeme představit jako soupis politických kroků vůči těmto zemím. Je orientována na zlepšení ekonomických a sociálních podmínek, aby se mohly rozvojové státy přiblížit úrovni rozvinutým státům. Na vznik rozvojové spolupráce má vliv

globalizace, díky které se svět stává čím dál víc propojenějším, a lidé z vyspělých států se dozvídají o životě lidí ze zaostalých oblastí (Majerová, 2008).

„Termín rozvojová spolupráce se zrodil po druhé světové válce jako výraz modernější formy humanitární tradice, symbolizující obecnější a šířeji pojatý lidský rozvoj a partnerský postoj zúčastněných stran. Spolupráce se zaměřila na monitorování dlouhodobých sociálních a ekonomických podmínek, ve kterých lidé v méně rozvinutých zemích světa žijí, a na hledání způsobů, jak by se tyto podmínky daly globálně zlepšit. Postup procesu globalizace současného světa se zřetelně odráží také v oblasti rozvojové spolupráce. Mimo komprese času, vzdáleností a obecného lidského propojování přináší globalizace také radikální zvýšení nerovnováhy v distribuci ekonomické a politické moci v jednotlivých částech světa (Hokrová, Táborská, 2008).“

Za hlavní aktéry rozvojové spolupráce jsou pokládáni jen vlády vyspělých západních států, jejich protějšky v rozvojových státech a určití příjemci v terénu, ale účastníků je často více. Každý účastník rozvojové spolupráce v ní má určitou roli, mají rozdílné role, jiný vliv na danou situaci (Hokrová, Táborská, 2008).

Rozvojovou spolupráci v rámci ČR zařizuje platforma FORS:

„Platforma FoRS – České fórum pro rozvojovou spolupráci České fórum pro rozvojovou spolupráci je platformou sdružující 17 českých neziskových nevládních organizací (NNO) pracujících na poli rozvojové spolupráce, rozvojové výchovy a humanitární pomoci. FoRS byl založen v září 2002 a 7.října 2002 zaregistrován jako zájmové sdružení právnických osob. Tyto organizace se zabývají širokým spektrem aktivit, včetně práce s dobrovolníky, vzdělávání, humanitární pomoci a propagace rozvojové pomoci a spolupráce na veřejnosti. Těžištěm jejich aktivit je zatím především humanitární pomoc, přičemž ale jejich podíl na dlouhodobých projektech rozvojové pomoci rovněž není malý a lze předpokládat, že i nadále poroste. Od ledna 2003 je FoRS členem CONCORD – Evropské konfederace NNO pro krizovou pomoc a rozvoj, jež sdružuje 30 národních platforem a networků (sítí), které zastřešují přes 1200 evropských NNO. FoRS je zastoupen i v předsednické radě CONCORD.“

Hlavními cíly FoRS jsou:

- zastupovat společné zájmy členů sdružení v oblasti rozvojové spolupráce, rozvojové výchovy a humanitární pomoci,
- být partnerem české vládě, parlamentu, Evropské komisi a dalším českým i mezinárodním institucím na poli rozvojové problematiky,
- podporovat šíření informací o rozvojové problematice,
- koordinovat vybrané rozvojové aktivity členů sdružení,
- zvyšovat povědomí veřejnosti i institucionálních partnerů o rozvojové problematice,
- podílet se na vytváření standardů pro rozvojové a humanitární projekty,
- organizovat vzdělávací akce, semináře a konference,
- publikovat materiály související s rozvojovou činností.

FoRS je na základě svého statutu otevřen všem organizacím, které se zabývají rozvojovou problematikou. Nynějšími členy FoRS jsou.

- ADRA, o.s.
- ARS – Asociace pro rozvojovou spolupráci, o. s.
- Člověk v tísni, o. p. s.
- Development Worldwide, o.s.
- Dialog, o.s.
- EDUCON, o.s.
- Ekumenická akademie Praha, o.s.
- Humanistické centrum Narovinu, o.s.
- INEX - Sdružení dobrovolných aktivit, o.s.
- Jeden svět, o.p.s.
- Klub hurá kamarád, o.s.
- Likvidace Lepry, o.s.

- Sdružení Česká katolická charita
- SOZE – Sdružení občanů zabývajících se emigranty, o. s.
- TODERO – Sdružení pro rozvojovou pomoc, o. s.
- Volonté Czech, o.p.s. (Hokrová, Táborská, s. 162, 2008).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 KVALITATIVNÍ VÝZKUM

Praktická část mé diplomové práce je věnována výzkumu. Ve výzkumu jsem se zaměřila na vnímání globálních problémů mnou vybraných výzkumných vzorků. Chtěla jsem se dozvědět, jaké je mezi lidmi povědomí o problematice globálních problémů, jaký této problematice přiřkládají váhu. Zajímalo mě, jak je tato problematika vnímána lidmi a jaká je výpovědní hodnota jejich názorů. Cílem je zjištění, jaké je vnímání globálních problémů v rámci české společnosti, respektive ve vybraném výzkumném vzorku. Jestli jsou tam odlišnosti, či jsou názory shodné.

5.1 Pojetí výzkumu

Pro realizaci výzkumu jsem si vybrala kvalitativní typ výzkumu. Tento typ výzkumu jsem zvolila se záměrem dostat se v rámci zkoumané problematiky do hloubky a získat tak více dat, než je tomu u kvantitativního výzkumu. Kvalitativní výzkum umožňuje uchopit problematiku celkově s ohledem na individuální přístup k dotazovaným.

Pro kvalitativní výzkum jsem se rozhodla i z důvodu, že kvantitativních výzkumů v oblasti této problematiky už několik proběhlo.

5.2 Výzkumný problém

„Jaké je vnímání globálních problémů českou společností?“

5.3 Výzkumný vzorek a způsob výběru

Zvolila jsem metodu záměrného výběru výzkumného vzorku. Tento výzkum je zaměřen na zkoumání daného problému v rámci jedné věkové skupiny. Proto je výběr dotazovaných zohledněn dle věku. Aby výzkumný vzorek pokryl většinu spektra společnosti, jsou v každé skupině vybráni jednotlivci s rozdílným vzděláním, zaměstnáním, atd.

Výzkumný vzorek je tvořen dvěma skupinami dotazovaných, každá v počtu 4 jedinců. Při konstruování výběru výzkumného vzorku z hlediska věkového jsem se řídila vývojovými etapami dospělého člověka podle Vágnerové. Skupinu výzkumného vzorku tvoří jednotlivci spadající do období mladé dospělosti; to je 20 – 40 let.

5.4 Volba výzkumných technik

5.4.1 Metoda získávání dat

Data jsem získávala metodou strukturovaného rozhovoru a doplňujících otázek. Tato metoda poskytuje dostatek prostoru pro vyjádření názoru dotazovaných. Před realizací jsem respondenty seznámila s průběhem výzkumu, s nahráváním rozhovorů a pro jaké účely bude rozhovor použit. Oceňuji ochotu dotazovaných a jejich spolupráci se mnou.

5.4.2 Způsob zpracování dat

V první fázi zpracování dat jsem provedla transkripci audio záznamů rozhovorů. Opakovaným poslechem nahrávek jsem opravila případné chyby a nesrovnalosti. Přepsané rozhovory jsem dále analyzovala. Posléze jsem k přepsaným rozhovorům dodala komentář – zdůvodnění, proč jsem aplikovala jednotlivé otázky. Následně jsem pokračovala u jednotlivých otázek interpretací na základě rozhovorů. Nakonec jsem celý výzkum shrnula pro přehlednost a zestručnění.

5.5 Výzkumný vzorek

Výzkum jsem realizovala s osmi respondenty, z toho byly čtyři ženy a čtyři muži.

RŽ1, 26 let, VŠ, sociální pracovníce

RŽ2, 24 let, studentka vysoké školy

RŽ3, 27 let, VOŠ, ošetřovatelka

RŽ4, 30 let, pracuje ve výrobě

RM1, 25 let, VŠ, student doktorandského programu

RM2, 27 let, VŠ, programátor, momentálně nezaměstnaný

RM3, 29 let, SŠ, stavební dělník

RM4, 37 let, VOŠ, obchodní zástupce

6 ANALÝZA DAT

Jak jste spokojeni s životem v České republice? Doplňující otázky: Jak jste spokojeni s ekonomickou, politickou, sociální situací v České republice? Můžete mi popsat proč jste nebo nejste spokojeni s životem v ČR?

RŽ1: „No, tak to je vcelku zapeklitá otázka takto na úvod (smích). Ne, vážně. Já si myslím, že život tady v republice není zas až tak hrozný. Ono nee nadarmo se říká, že nikdy není tak špatně, aby nemohlo být ještě hůř, že jo. Samozřejmě že se mi nelíbí výše státního dluhu, ani to, co se děje v politice, hlavně teď před volbama, to se někdy chytám za hlavu. Vlastně se mi nelíbí ani to, jak jsou tu různé věci nastavené a tím myslím třeba jednotlivé systémy jako školství, zdravotnictví a podobně, ale zase otázkou je, jestli to vůbec jde všechno nastavit tak, aby to beze zbytku fungovalo... Ale když to pak porovnáám s některýma méně vyspělýma zeměma, tak si říkám, že mám vlastně obrovské štěstí, že jsem se nenarodila třeba někde v Kongu, nebo Indii... Je pravda, že život není vůbec lehký, což třeba hodně pociťuju teď, kdy se s přítelem chystáme na společný život, ale myslím, že to není otázkou toho, že žijeme v ČR. Ono to je složitě asi všude stejně.“

RŽ2: „V rámci možností jsem spokojená, neboť když si představím, jak se mají někde jinde například v Africe či Latinské Americe, nebo chudáci děti v Číně, tak si tady nemáme opravdu stěžovat, i když mě tady některé věci iritují. Například naše politická scéna, taky mě štvou podmínky v sociální sféře, ve které pracuji, nejsme ohodnocení stejně jako jiní vysokoškoláci v jiných oborech, např. v ekonomických“.

RŽ3: „Moc spokojená nejsem, ale uvědomuju si, že jinde by se mi mohlo žít hůř. Nebo taky lépe, ale asi nemůžu moc srovnávat, když jsem jinde nežila. Ale taky si myslím, že v porovnání s jinými, respektive chudými státy světa, se tady máme víc jak dobře. Jak to tady u nás sleduju, tak ekonomická, politická a sociální situace by u nás mohla být na lepší úrovni. Například politická situace u nás je patová. Vláda, která je teď je super, protože jsou tam odborníci, lépe řečeno je to vláda úředníků. Teď bych volby vůbec nedělala a nechala tam vláda, co je teď. Protože by některé věci mohly dotáhnout do konce. Například důchodovou reformu. O které se mluví dosti dlouho, ale skutek utek.“

RŽ4: „No, spokojená s životem v České republice nejsem, protože v tomto státu je hodně korupce, lidé jsou hodně úplatní. Nelíbí se mě jak se k sobě navzájem chovají národnostní

menšiny. S ekonomickou situací spokojená nejsem a s politickou vůbec. V politice, kde by neměla být korupce, tak tam je jí nejvíc.“

RM1: *„V postatě jsem spokojený, říkám si, že vždycky může být hůře, než právě je. Občas se i kouknu pro pobavení na českou politickou scénu, ale opravdu jen pro pobavení. Ale když to srovnám s jinými státy a lidmi v nich, nelze jinak říct než, že se máme hodně dost dobře.“*

RM2: *„Moji celkovou spokojenost s životem v České republice bych popsal jako uspokojující. Je to způsobeno zejména politickou situací v našem státu. Největší nedostatky spatřuji v nynějším sociálním hospodaření státu. Z mého pohledu stát přebírá až příliš zodpovědnosti za život občanů. Čímž myslím demotivaci lidí k práci v podobě sociálních dávek. Pokud dnes chce začít člověk svobodně podnikat, jsou mu házeny klacky pod nohy v podobě byrokracie a neúměrných daní, poplatků, jenž musí platit i v případě, že si na ně nevydělá. Takto demotivovaný člověk zanechá veškeré snahy o vlastní obživu a je v podstatě donucen k přechodu na pomoc v podobě sociálních dávek, ze kterých vyžije lépe než ze zisku z vlastní práce. Řešením by bylo snížení byrokracie, omezení sociálních dávek pro opravdový případ nouze a zavedení záporné daně pro motivaci k jakékoli práci, která by byla výhodnější než pouhé pobírání sociálních dávek. Naše republika hospodaří s financemi stylem hlubokého zadlužování, které bude pronásledovat naše budoucí generace. Není žádná osobní zodpovědnost na nejvyšších postech, čímž je umožněno nehospodárné nakládání s prostředky.“*

RM3: *„Život v české republice je průměrný, ani tak, ani tak. S ekonomickou situací nejsem spokojen, je tu korupce, a je jedno, jaká strana je u moci, furt je to stejné, nezmění se to.“*

RM4: *„Jsem spokojen, protože jsme zažili 20 let svobody a prosperity, že nám to naši potomci ani nebudou věřit a situace se zhoršuje zatím pomalu.“*

Komentář:

První okruh otázek se týkal spokojenosti respondentů se životem v České republice. Zajímala mě jejich spokojenost s životem u nás, jestli jsou spokojeni nebo nespokojeni s podmínkami, které máme. Jednalo se o úvodní okruh otázek z přípravy a navození rozhovoru.

Interpretace:

Všichni respondenti jsou více méně spokojeni s životem v České republice, sami hodnotí podmínky života u nás jako dostatečné, dalo by se shrnout, že jsou spokojeni v rámci možností. Každý z respondentů je nespokojen s něčím jiným, druhý respondent s úrovní naší sociální sféry, šestý respondent je nespokojen s nastavením sociálního systému našeho státu, vytýká naší zemi přemíru byrokracie a zadluženost. Tady bych ráda podotkla, že zadluženost je problémem celosvětovým, ne příliš lehce řešitelným. Ale všichni se shodli na politické situaci v naší zemi. Tento fakt zřejmě není až tak překvapující, politika je jedním z témat, za což je naše republika často kritizována. Důležitým bodem, který zdůrazňuje první respondent – jednoduché to u nás není, ale složitý je život všude.

Respondenti poukázali na fakt, že podmínky k životu v naší zemi jsou přijatelné, v některých chudých státech jsou mnohem horší.

Zajímá vás dění ve světě? Sledujete zprávy, čtete noviny, používáte internet, atd.?

RŽ1: *„O dění ve světě se zajímám, i když musím přiznat, že nijak aktivně, teda jakože informace aktivně sama nevyhledávám. Spíš si pustím zprávy, nebo když prohlížím mail, tak mi tam blikají takové ty poutače, ale že bych si ráno sedla k počítači a projížděla internet, kde se co šustlo, to fakt ne. To dělám spíš v případě, kdy mně nějaká věc zaujme, a já se o tom chci dovědět něco víc.“*

RŽ2: *„Ano, zajímá. Sleduju zprávy denně večer, čtu noviny, samozřejmě internet a taky poslouchám rádio.“*

RŽ3: *„Ano, ano a pokaždé se toho rozčiluju. Co je všechno možné. Zprávy sleduju skoro denně. Používám i internet, noviny na internetu. Zajímám se o to, co se děje ve světě, ne jen kolem mě. Někdy jsem šokovaná z toho, co až se ve světě děje. Člověk slyší denně o různých katastrofách, a my tady u nás žijeme v relativních klidných podmínkách.“*

RŽ4: *„Dění ve světě mě zajímá, sleduju zprávy, snažím se číst noviny, ale nejvíc k tomu používám internet. prostě se zajímám.“*

MR1: *„Je hodně velký problém se v dnešní době dívat na TV zprávy, myslím si, že jsou strašně ponurné a i když nás chtějí ke konci zpráv něčím potěšit, tak nic než násilí a neštěstí tam na 99 % není. Je to škoda a proto si zprávy vyhledávám většinou přes internet.“*

A někdy, když se zadaří prolístuji nějaké ty noviny, ale jsou velmi obdobné jako ty TV zprávy tedy až na křížovku.“

MR2: „O dění ve světě, se zajímám. Považuji v dnešní době tento zájem o dění jako nezbytný, neboť i naše republika se stala závislou na zbytku světa a jeho dění nás ovlivňuje. Jako zdroje informací mi slouží v převážné míře internet a to zejména důvěryhodnější informační servery. Z dalších informačních kanálů využívám zpravodajské televizní stanice jak domácí, tak i zahraniční. Z mého pohledu noviny přinášejí zprávy většinou totožné s elektronickou verzí a to se značným zpožděním. Z tohoto důvodu je nevyužívám ke své informovanosti.“

MR3: „Dění ve světě mě zajímá, na zprávy sa dívu, novinu čtu málo, nejvíc používám internet.“

MR4: „Zajímá, sleduji. Ne mainstreamová média, protože ta jsou zatížena ideologickým nánosem.“

Komentář:

Daný okruh otázek byl do jisté míry úvodním blokem. Tyto otázky směřovaly k zjištění informovanosti respondentů, jestli se zajímají o dění ve světě. Tento blok úzce souvisí s následujícími, neboť získáváním informací si lidé tvoří své názory a stanoviska.

Interpretace:

Všechny respondenty dění ve světě zajímá, skoro každý z nich používá k získávání informací internet, dále jsou to často televizní zprávy, jeden respondent uvedl rádio. Noviny v tištěné formě nejsou časté, zmínili je dva respondenti. Ovšem denní tisk je lehce dostupný na internetu, takže je to skoro totéž.

Důležité momenty spatřuji v odpovědi uvedené jedním respondentem, že používá důvěryhodnější informační servery. V současné době, kdy je informací přebytek není zrovna jednoduché se v některých případech v informacích orientovat. Dalším byla odpověď posledního respondenta, že nepoužívá mainstreamová média, neboť jsou zatížena ideologickým nánosem. Určitě by se o tom dalo polemizovat, ale z části na tom něco bude.

Co si představujete pod pojmem globalizace? Jaké spatřujete pozitivita a negativa globalizace?

RŽ1: „Globalizaci vnímám jako nějaké propojení celého světa na různých úrovních. Já bych Ti teď velmi nerada říkala, jaké má pozitivita nebo negativa, protože se přiznám, že až tak se zas v této problematice neorientuju, akorát se mi vybavuje, teda možná to není pravda a s něčím si to pletu, vybavuje se mi nějaká informace, že snad ani odborníci se neshodují v tom, zda současná společnost už globální je anebo ještě ne.“

RŽ2: „Je to docela dost široký pojem, představuju si, že je to něco, co se týká celého světa. Nejenom nás, ale nás to taky ovlivňuje. Když zmíním ekonomickou krizi, která se nás taky dotýká. Pozitivum třeba může být, že se stírají nějaké rozdíly proti západnímu světu. Pozitivum sice je tady toto, ta životní úroveň, že se nám nějakým způsobem zvýšila, přibližujem se k západu, ale důležité zdůraznit: Co ten konzumní svět? To já vidím jako negativum ten konzum, poněvadž mě připadá, že těch konzumních výrobků je tady moc, aby nás nezahltily.“

RŽ3: „Když se řekne globalizace, představím si pod tím spíše negativní věci, napadne mě Mcdonald a různé nadnárodní firmy, společnosti, které vytlačují ty malé podniky z trhu. Pokud mám přemýšlet o pozitivěch, napadne mě dostupnost informací díky internetu, a možnostem, které mi internet poskytuje. Nebo cestování, v dnešní době není problém si zaletět kamkoliv kdykoliv, pokud na to člověk má finance.“

RŽ4: „Svět se stává jedním velkým světem, to si myslím, že je globalizace. Pozitivní na ní je možnost internetu a cestování. To je jednoduché proto dřívější době. Negativní na ní je umírání lidí kvůli hladomoru v některých místech, sice těžko říct, jestli za to může ona.“

RM1: „To je problém, globální, mám představu, že je to celkový nadhled nad danou věcí. V případě globalizace světa je to pak nadhled nad celým našim světem. A z hlediska problematiky lidstva si představuji něco ve stylu sdružování lidské činností a potřeb v jednom místě a to nezávislé na místě vzniku těchto potřeb či činností. Což by se dalo možná i charakterizovat jako odpad. Jako pozitivní beru hlavně rychlý informační tok a větší možnosti pohybu- cestování, ale na druhou stranu ztrátu soukromí a důvěry mezi lidmi.“

RM2: „Při vyřčení slova globalizace si představuji kupříkladu rychle se šířící informace napříč celým světem. Taktéž rozšíření dopravy napomáhá ke „zkracování vzdáleností“, jenž by se dalo považovat za součást globalizace. Toto napomáhá jak k rychlému

transportu zboží, tak k pohybu pracovních sil v rámci celého světa. Dále pak volný trh, což považují za velký přínos, neboť nejsme omezeni pouze naší domácí produkcí a vzniká tak konkurence, čímž je kladen důraz na větší kvalitu, případně cenu zboží. Je provozován i obchod zbožím u nás nevyroběným, nepěstovaným. Dle mého názoru to prospívá i chudým zemím, neboť jim tak vzniká odbyt pro komodity, které pěstují a jsou životně závislí na jejich prodeji.“

RM3: *„Myslím si, že je to o tom, že je svět na sobě vzájemně více závislý, například se rychle šíří nemoci, lidé snáz cestují, takže se ty nemoci rychle dostanů z jedné strany na druhou. Pozitivní je třeba internet, to je výhoda v dnešní době. Negativní na globalizaci je pěstování obilovin, místo toho, aby sa pěstovalo k jídlu pro lidi, tak se pěstuje pro výkrm dobytka, spotřeba masa roste a někde lidi nemajů co jest.“*

RM4: *„Globalizace je kulturní a ekonomická provázanost planety. Nutno podotknout, že zde byla vždy, pouze se zesiluje. Globalizace přispívá k rovnoměrnému rozložení bohatství.“*

Komentář:

Cílem tohoto okruhu otázek bylo zjistit, co si respondenti dokáží pod pojmem globalizace vybavit, jestli se jedná jen o představu, která nemá znatelné obrysy, nebo naopak o ucelený názor. Globalizace je abstraktní jev, který je často zmiňován v médiích, ale ne každý jej dokáže vysvětlit. Zajímalo mě, jak na tuto otázku budou respondenti reagovat, jak budou hodnotit proces globalizace.

Interpretace:

Ne každý respondent dokázal vysvětlit pojem globalizace, zřejmě je to faktem, že se jedná o dosti abstraktní pojem. A ne každý si jej dokáže představit. Zjištěním bylo, že to s povědomím ohledně procesu globalizace není až tak špatné, všichni respondenti si pod tímto pojmem něco vybaví. A pokud půjdeme do detailů, ne všichni ji dokázali popsat, ale dokázali to vhodně naznačit na příkladu. Líčili globalizaci jako propojení celého světa, svět se stává jedním velkým světem, globalizace je kulturní a ekonomická provázanost planety, apod. I když jsem se trochu obávala reakce respondentů, myslím, že se s touto otázkou vypořádali dobře. Co se týče pozitiv a negativ globalizace, jako pozitiva byly nejvíce respondenty uváděny informační technologie a možnost jednoduchého cestování. Mezi méně uváděné pozitiva patří volný trh. Mezi negativy byly zmíněny konzumní způsob

života, jednání nadnárodních firem, šíření nemocí, jedním respondentem byl zmíněn důsledek a to hladomor, zajímavým byla zmínka o ztrátě soukromí a důvěry mezi lidmi. Což myslím je důsledek zneužitelnosti informačních technologií. Každý respondent spatřoval pozitiva a negativa globalizace jinde. Nejvíce se shodli na pozitivním přínosu a tím bylo cestování a informační technologie.

Orientujete se v problematice globálních problémů? Co se vám vybaví, pokud zmíníme globální problémy?

RŽ1: „*Tak, že bych se v tom nějak brilantně orientovala, to se taky nedá tak úplně říct, spíš mi připadá, že čím víc se o globálních problémech dozvídám, tak tím víc se v tom zároveň ztrácím. Samozřejmě, že umím nějaké vyjmenovat, třeba hladomor x obezita, přelidnění, válečné konflikty, docházející zdroje a tak podobně... Ale vem si třeba takové globální oteplování. Všechny média nás bombardují, jak je to nebezpečné a kdesi cosi, ale já jsem třeba měla možnost shlédnout jeden dokument, kde vědci tvrdili, že globální oteplování je výmysl a v podstatě tam bylo řečeno, že je výmyslem vysoké politiky. No a pak si vyber a orientuj se“.*

RŽ2: „*Těch globálních problémů je strašně moc, ani někdy člověka nenapadne, že určitá věc je globální problém. Třeba globální oteplování je jako hodně zmiňovaný problém, ale je takový abstraktní, taky kácení tropických pralesů, tání ledovců, takové ty přírodní problémy – o nich se všude píše, ale laik jim vlastně ani nerozumí. Že se zvyšuje nějaká hladina moře, to mi ani nepozorujem, nežijem vlastně u moře. Ted' mě napadlo poškození ozónové vrstvy, co to všechno způsobuje, třeba rakovinu kůže, co člověk sám na sobě nezažije, tak ani neví co to je. To jsou takové přírodní globální problémy. A když potom vezmeš takové třeba migrace, dnes není problém sednout do letadla a žít někde jinde. Tím můžou mezi sebou fungovat různé kultury, ale dřív to nešlo. Ale třeba díky tomu cestování se do různých koutů zeměkoule dostanou nemoci, které tam dřív nebyly, prasečí chřipka, ptací. Bez toho cestování by se ty nemoci vlastně nešířily.“*

RŽ3: „*Nevím, jestli se orientuji, ale mám určitý, asi základní přehled, který získávám z různých médií. Nejvíce z internetu. Pod pojmem globální problémy si představím globální oteplování, ale vlastně nevím, co to přesně je a jaký mám mít na to názor, neboť slyším protichůdné názory z různých médií. A nevím, jaký si o tom udělat obrázek.“*

RŽ4: „Moc se v tom neorientuju, nemožu říct, že bych tomu rozuměla. Vybaví se mi globální oteplování, hladomor, nemoci, vymírání živočišných druhů.“

RM1: „Člověk vždy něco zaslechne a je pak otázkou jak hluboko se mu tato myšlenka, pocit dostane pod kůži. Hlavně vidím problém a co se týče náš všech je znečišťující přírodu a z toho taky vyplývající její nestabilní faunu a flóru. Za strůjcem nejen těchto problémů je podle mého názoru člověk samotný. Tempo dnešní doby urychluje standard komfortu pro něj samotného, ale naopak si tímto bere podstatné věci z přírody. Myslím kácení pralesů, znečištění ovzduší, vod. Jen občas se k tomu objeví nějaké jiné katastrofy jako záplavy, nebo zemětřesení, ale i tak zůstává otázkou zda si za to stejně nemůžeme sami.“

RM2: „S globálními problémy se setkáváme víceméně všichni, i když si to přímo nemusíme uvědomovat. Osobně si myslím, že některé medializované problémy jsou až příliš zveličovány naopak o jiných se ani nehovoří a jsou v tichosti tolerovány. Mezi medializované problémy řadím například emisní povolenky. V současné době je omezena pouze malá část producentů, čímž tato iniciativa ztrácí smysl a stal se z tohoto pouze nástroj pro výdělečnou činnost a nesmyslná omezení malé skupiny producentů. Nicméně dosud nebyla předložena žádná důvěryhodná studie, že globální oteplování je způsobeno právě oxidem uhličitým. V dnešní době se zvažuje možnost příchodu malé doby ledové, takže globální oteplování vidím jako nepodstatný problém. S rozmachem migrace vzniká problém mezi kulturami, které se prolínají. Mnohdy jsou tyto kultury tak odlišné a intolerantní vůči ostatním, že tento problém může vyescalovat v nepokoje, případně ve vražedné atentáty a teroristické hrozby.“

RM3: „Moc se v tom nevyznám, asi jenom tak od slyšení. Často slyším o globálním oteplování, hladomor v Africe a jinde. Ted' si asi na víc nevzpomenu.“

RM4: „Myslím, že velmi dobře. Globálním problémem je sociální inženýrství na základě environmentalistické a multikulturní ideologie, které jsou hlavním nebezpečím pro svobodu a demokracii.“

Komentář:

Tento okruh patřil mezi hlavní, v této etapě jsem chtěla zjistit, jaká je představa respondentů, co se týče jejich vhledu do problematiky globálních problémů. Jaká je jejich orientace v této problematice, co si představí ve spojitosti s problematikou globálních problémů.

Interpretace:

Respondenti mají základní přehled o globálních problémech. Tento je nejvíce ovlivněný médii, ze kterých čerpají informace. Uvádějí, že v některých případech neví, jaký si vytvořit názor na daný problém.

Respondenti poukázali na fakt, že neví, jaké zaujmout stanovisko ohledně globálního oteplování. Jeden respondent uvádí opačný extrém, že přichází doba ledová. Z uvedených výpovědí vyplývá, že se jedná o dosti kontroverzní problém.

Jako důležité momenty v této části výzkumu bych vyzvedla: Respondent uvedl, že je možnost zkreslení problematiky médii. Dalším je, že laik často ani nerozumí pojmem jako je globální oteplování, a to i přesto, že je to často zmiňované v médiích. Dále pak vyvstává určitá abstraktnost problematiky globálních problémů z důvodu, že většina z nich se nás, tady v naší zemi netýká. Jak vyplývá z výpovědí respondentů, média sehrávají důležitou roli při vnímání globálních problémů, takže záleží na tom, jaká fakta nám média předkládají. Neboť média jsou pro respondenty hlavním zdrojem informací.

Zajímá/nezajímá vás problematika globálních problémů? Můžete popsat váš postoj k této problematice?

RŽ1: „*Tak na tuhle otázku bych odpověděla asi podobně, jako na tu, co se týkala dění ve světě. Globální problémy mi nejsou úplně lhostejné a myslím, že je potřeba se jimi zabývat, ale obávám se, že v tom opět figuruje politika. Ale zase musím říct, že nějak aktivně toto téma nevyhledávám, spíš když na něco náhodně narazím, tak si to třeba přečtu, ale že bych seděla v knihovně a dělala si rešerše s touto tematikou, to fakt ne.*“

RŽ2: „*Svým způsobem zajímá, mě je třeba líto těch dětí, a nejhorší je třeba to, že bych jim chtěla pomoci, ale nejde to, je to daleko. Nebo třeba teď jak bylo to Haiti, stačí třeba jeden přírodní živěl a je vymalováno. Lidi žijú úplně v jiných podmínkách než my. A to mi si ani neumíme představit, my vlastně žijeme v komfortu.*“

RŽ3: „*Zajímám se o to v té sféře, že si o tom přečtu, když tak sa podívnu na nějaký dokument. Ale vím, že nic nezměním. Nevím, jestli není lepší se zaměřit na problémy, které jsou tady a pak ty na celém světě. Tyto problémy by podle mě mohli ovlivnit spíše lidé, kteří mají větší vliv, politikové, atd. Třeba ten Bono, z U2, jak dělal ten koncert na pomoc. To je dobrá forma pomoci a myslím, že to dokáže oslovit hodně lidí, než nějaké abstraktnosti. Ale*

některé známé osobnosti se tím jen zviditelňují. Ale Bono, myslím, že ne, že ten chce fakt pomáhat.“

RŽ4: „Tato problematika mě zajímá. Můj postoj by se dal popsat tak, že já s tím nic nenadělám, a ti, co s tím mají co do činění, nedělají, co by měli nebo co by pro to mohli udělat, aby se něco změnilo.“

RM1: „Tak jak jsem již řekl, podle mě za většinu věcí si může z větší části člověk sám. A je mi líto, že moc je rozdělována mezi velmi malou skupinku lidí a hodně bankovek.“

RM2: „Ať už chci nebo ne, globální problémy se týkají i mne, proto je nemohu ignorovat nebo přehlížet. Osobně se snažím porozumět problematice globálních problémů a nepodlehnout tak kampani, kdy určité zájmové skupiny hlásají určitý globální problém za nejdůležitější a nabádají právě k jeho řešení. Snažím se udělat si svůj názor a priority, který z globálních problémů je opravdovou hrozbou pro lidstvo a podle toho zaujímám své stanovisko. Snažím se podle toho v rámci mých možností ovlivnit i své chování. Globální problémy jsou ale natolik provázány s veškerým děním na Zemi, že pro mě není možné vše sledovat až natolik do hloubky, jak by si tato problematika zasloužila. Na toto by tu měli být odborníci a podávat lidem nezkrácené informace.“

RM3: „Zajímají mě částečně a postoj k této problematice je takový, že jste s tím nic neudělám.“

RM4: „Zajímá, vedu osvětovou činnost.“

Komentář:

Cílem tohoto okruhu otázek bylo zjištění, zda respondenty tato problematika zajímá nebo naopak nezajímá. Zajímá mě postoj respondentů k této problematice.

Interpretace:

Podle výpovědí lze usoudit, že respondenty globální problémy zajímají, nejsou jim lhostejné. Ovšem taky zdůrazňují, že s nimi jako jednotlivci nic moc nezmohou. Druhý respondent fakt, že si neumíme představit podmínky, ve kterých lidé v některých oblastech žijí, my žijeme v komfortu, jak uvádí respondent.

Důležitým momentem je, že respondent uvádí, že by se situace mohla změnit díky vlivným lidem, člověk jako jedinec moc nesvede. Dalším důležitým faktem jak uvádí jeden respondent, že globální problémy se ho týkají, uvědomuje si jejich provázanost, že se nás

také týkají. Zdůrazňuje, že by bylo vhodné, aby odborníci podávali lidem nezkreslené informace. Sám si chce udělat svůj názor na jednotlivé problémy, ale není to jednoduché.

Které z globálních problémů považujete za nejzávažnější a z jakého důvodu? A naopak které považujete za nejméně závažné?

RŽ1: „*Tak to je otázka, na kterou Ti neumím odpovědět, protože si myslím, že každý z těch problémů je závažný něčím jiným a ten dopad je také jiný. Já si teď připadám jako politik (smích), že mám na všechno takové diplomatické odpovědi*“

RŽ2: „*Těžko říct, které jsou ty nejzávažnější, z toho laického postoje, bych asi vzala ty, které se mě dotýkají osobně. I když jako nemůžeš říct, že jsou závažnější, ale ty vnímáš nejvíc, protože jsou osobní. Například můj bratránek měl prasečí chřipku, tak jsem o něho měla strach, a když ho neměl a nebylo mě to blízké, tak mě nic neříkalo. Taky chudoba, protože ta je všude, když zmíním třeba Romy u nás, tam to vidíš. A nejenom je, ale sociálně vyloučené skupiny, je to vidět, nemají kde bydlet, bezdomovectví to je taky všude, jenom se o tom nemluví.*“

RŽ3: „*To je těžko říct, které jsou víc nebo míň závažné. Některé se můžou zdát závažnější a přitom v důsledku jsou některé daleko horší. To je fakt těžko. Ale třeba chudobu bych považovala za nejzávažnější. Protože když je člověk chudý, tak pak nemůže nic, má hodně omezené možnosti a ani svou situaci nemůže nijak změnit, když by chtěl.*“

RŽ4: „*Za nejzávažnější z globálních problémů považuji nemoci, jsou rychle přenosné, na některé nejsou léky a zbytečně umírají lidé. A v některých státech je nedostatečná zdravotní péče a stát se nezajímá, aby lidé zbytečně neumírali a nemoci se neroznášeli. Nemyslím si, že některý problém je méně závažný, protože by se měl vyřešit každý, protože i ten málo závažný problém přeroste ve velký problém a pak se bude těžko řešit.*“

RM1: „*Lidstvo samo osobně, poté moc po které touží jednotlivec a jako protipól je příroda. Nemůžu tedy vytvořit žebříček hodnot, ale lze je separovat do skupin jak jsme již uvedl.*“

RM2: „*Za nejzávažnější problém dnes považuji multikulturní nesnášenlivost. Je to zejména mísením různých kultur, jejichž chování, myšlení a náboženství je příliš odlišné. Jsou intolerantní vůči jiným kulturám včetně původní kultury na území, kam je přivedla migrace. V těchto případech vznikají nepokoje, které jsou nezvladatelné. Vzhledem k tomu, že původní obyvatelstvo Evropy vymírá, je tato migrace brána jako pozitivní, ale bude zaplácena daň v podobě zániku původní evropské kultury jak je známa. Původním*

obyvatelům budou postupně ubírána práva, jenž v nové kultuře budou nepřijatelná. Není možné změnit chování jednotlivých kultur, protože toto chování získaly po staletích svého vývoje. Tento problém souvisí s imigrační politikou. Máme-li stát, tak imigrant by měl přijmout naši kulturu jako host a ne, aby se omezila práva původních obyvatel. Tento postup bohužel není aplikován a původní obyvatelé jsou nabádáni k toleranci a přijmutí nově příchozích imigrantů i s jejich způsobem života a náboženstvím. Za nejméně závažný problém spatřuji medializovaný problém globálního oteplování. Změna klimatu Země se mění v čase a lidská činnost sice má vliv na oteplování planety, ale ovlivňuje klima jen minimálně. Například díky lidskému oteplování vzrostla hladina oceánů o 3 mm kdežto přirozeným oteplováním se za posledních 20 století zvedla hladina o 250 mm. Vlivem environmentalismu jsou prosazovány nové zdroje energie, které jsou neekonomické a v důsledku poškozují mnohem více samotné životní prostředí, s čímž nesouhlasím.“

RM3: „Za nejzávažnější považuju znečištění životního prostředí, lidé si zvykli na spotřební život a nikdo se nechce žádným způsobem omezovat, aj ti výrobci to tak směřují, dávají vše do plastu, ...a lidi se stejně nedozví, jak to je. Třeba jak je to vidět ve filmu Vrtěti psem. Ta manipulace. Každý problém je závažný, nedokážu odpovědět jaký je nejméně.“

RM4: „Nejméně závažným problémem jsou klimatické změny, protože stabilita klimatu je historicky vyjímečná.“

Komentář:

Cílem těchto otázek bylo zjištění, jak respondenti hodnotí globální problémy podle závažnosti, které jim připadají nejzávažnější a které naopak shledávají za méně závažné. Jak k jednotlivým problémům přistupují, jestli mezi nimi dělají rozdíly, možná i z hlediska jejich informovanosti, která má na tomto hodnocení vliv. Jaké jsou rozdíly ve vnímání závažnosti mezi jednotlivými respondenty, neboť každý tuto problematiku vnímá odlišně.

Interpretace:

Respondenti uvádějí, že nedokáží určit míru závažnosti, každý globální problém je závažný, ale každý trochu jinak. A také, že tu závažnost nedokáží odhadnout. Druhý respondent zmiňuje souvislost mezi vnímání závažnosti globálních problémů a tím, jestli se ho osobně týkají, ale poté uznává, že je to hodně subjektivní hodnocení závažnosti. Čtvrtý respondent zdůrazňuje nutnost řešení problémů, jinak se pak z nich stávají mnohem větší problémy. Šestý z dotazovaných respondentů vnímá nejzávažněji multikulturní

nesnášenlivost, obává se zániku evropské kultury jako takové, naopak globální oteplování nepovažuje za problém. Také poslední z respondentů uvádí, že klimatické změny jsou dle jeho názoru nejméně závažným problémem.

Důležitým momentem v této části je vnímání závažnosti globálních problémů jako takové, to co jeden respondent vnímá nejvíce závažně, druhý naopak nejméně. Zajímavým momentem v této části je nutnost řešení problémů, jinak se stávají většími, jak uvádí čtvrtý respondent. Multikulturní nesnášenlivost uváděná šestým respondentem a jeho odmítání globálního oteplování. Mezi nejzávažnějšími globálními problémy byly uvedeny: šíření nemocí, chudoba, multikulturní nesnášenlivost a znečištění životního prostředí.

Změnil se nějakým způsobem váš názor v čase ohledně globálních problémů? Jaké jsou příčiny této změny? (např. zažili jste vy nebo váš blízký něco v této spojitosti? Ztráta příbuzného, známého vlivem přírodní katastrofy) Dotkly se vás globální problémy nějakým způsobem osobně? A jak?

RŽ1: „Můj pohled se změnil asi v tom smyslu, že dříve jsem o těchto věcech neměla žádné informace, anebo jsem je nijak nevnímala, zatím co teď mám na to ucelenější pohled. Ale pokud se ptáš na vnímání globálních problémů, tak ty vnímám pořád stejně. Jsou tu, některé jsou velmi vážné a je potřeba s nimi něco dělat.“

RŽ2: „Jo, konkrétně jak jsem před chvílí mluvila o tom bratránkovi s prasečí chřipkou. Když to člověk jenom slyšel z médií, tak mu to přišlo fakt jako vzdálené, jsem si říkala, prasečí chřipka, k nám jako se nedostane a přitom stačí málo, aby se to sem dostalo. A pak když jsem se dozvěděla, že ji má, tak jsem byla vlastně hodně nešťastná, měla jsem o něho strach i když je to mladý zdravý kluk, když sa vyléčil, tak jsem byla fakt ráda, že to dopadlo dobře. A to je třeba ten problém, který se mě dotknul, jinak třeba obecně to člověk nevnímá, pokud to nestuduje podrobně.“

RŽ3: „Tak možná se změnil. Možná i tím, že mám nějaké informace díky médiím. Toto téma mě ani nezajímalo. Možná je to i tím, že se hodně věcí zhoršuje, dřív jsem neslyšela o tsunami, o terorismu, o různých válečných konfliktech. Možná je to i tím, že třeba takové tsunami v Thajsku a Indonésii nám bylo hodně vzdálené, ale v dnešní době, kdy se tam můžeme podívat, a taky tam zemřelo i hodně Čechů, tak se to částečně začíná dotýkat i mě.“

RŽ4: „Názor se mi nezměnil, akorát si myslím, že některé problémy by se měli víc řešit. Když jsem byla mladší, tak jsem to neřešila. Ale teď jsem starší, mám děti, myslím už i na jejich budoucnost, takže mě to zajímají problémy ve světě. Zatím se mě globální problémy nedotkli ani nikoho v mém okolí.“

RM1: „Když jsem byl malý, cítil jsme velkou nutnost pomoci a přitom jsme neměl žádné možnosti. Dne s mám již více možností, jak pomoci postiženým oblastí. Ale systém pro obyčejného člověka je nastolen tak, že je nutné vydělat dostatek peněz pro život a zvýšení jakéhosi pomyslného komfortu. A přitom nejde o extrémní komfort.“

RM2: „Můj názor na globální problémy se mění s množstvím informací, jenž si neustále doplňuji. Bezprostředně se mě dotýkají globální problémy v podobě omezení vlivem environmentalismu. Například zákaz klasických žárovek, jenž nesou mnohem menší zátěž pro životní prostředí oproti nyní prosazovanými zářivkami s obsahem jedovatých látek, vyššími náklady na výrobu a mnoho dalšími nevýhodami. Dále pak výroba energie alternativními zdroji.“

RM3: „Můj názor sa na globální problémy nezměnil, žádný globální problém se mě nějakým způsobem nedotkl.“

RM4: „Mé názory se mění s lepší informovaností o problematice. Nejhorším zásahem do mého života je ideologie enviromentalismu, která mi odčerpává prostředky které bych jinak mohl věnovat na řešení celoevropských demografických problémů.“

Komentář:

Tento okruh otázek měl za cíl zjistit, jestli respondenti nějak přehodnotili svoje názory v důsledku okolností, které zažili oni nebo jejich blízcí. Zajímalo mě, jestli měli nějakou osobní zkušenost v rámci této problematiky, nebo jestli se jich tato problematika dotkla osobně. Myslím, že pokud se člověka problematika globálních problémů dotkne osobně, může dojít k přehodnocení názorů, postojů a hodnotového žebříčku. Nebo změna v názorech může proběhnout v rámci větší informovanosti.

Interpretace:

Respondenti se více méně shodují, že jejich změny v názorech ovlivnila větší informovanost, těžko říct, zda je to tím, že je dnes více informací o různých katastrofách z důvodů jejich větší frekvenci a dopadům. Druhý respondent uvádí osobní zkušenost ve

spojitosti s globálními problémy, a zmiňuje, že to vnímal jinak, když se ho to začalo týkat. Změnilo to jeho postoj. Uznává přitom i to, že člověk to příliš nevnímá, pokud se o problémy nezajímá podrobněji. Třetí respondent zmiňuje stále zvětšující se počet různých skutečností, jako je terorismus, válečné konflikty a tsunami, tím pádem se o nich více mluví. Ale také zmiňuje větší pohyb lidí, takže i když se jedná o nějaký problém zasahující např. Asii, tak lehce to může zasáhnout i české turisty.

Důležité momenty v této části výzkumu spatřuji ve větším toku informací o globálních problémech, na druhou stranu to může být způsobeno větší frekvencí a silou dopadu globálních problémů. Dva respondenti zásadně nesouhlasí s nynějším environmentálním myšlením. Respondenti se více méně shodují v názoru, že se jich globální problémy netýkají. A čtvrtý respondent uvádí důležitý fakt, že se jeho myšlení změnilo díky tomu, že má děti a myslí i na jejich budoucnost.

Angažujete se nějakým způsobem v této sféře? (dárcovské sms, adopce/kmotrovství na dálku, příspěvky organizacím, atd.) Pokud ano, nebo jste nad tím uvažovali, jak?

RŽ1: „Myslím, že výraz *angažovat se* je trošku silný. Neřídím jako dobrovolník nebo člen v žádné organizaci, takže se vlastně neangažuju. Ale třeba posílám dárcovské sms, to mně skoro nic nestojí a někomu to třeba velmi pomůže. A vlastně se dá říct, že jsem na dálku měla adoptovanou holčičku, protože jsme se ve škole celý ročník dohodli, složili se asi po 50 korunách a zařídili si adopci na dálku. Když jsme školu skončili, tak to po nás převzal nižší ročník, bylo to moc hezké. Až budu chodit do práce, tak si chci taky na dálku adoptovat nějaké dítě. Zase je to jako s těma smskama, v podstatě 5000 korun ročně je jako když plivne a tomu dítěti to významně pomůže.“

RŽ2: „Ano, angažuju se. Občas posílám ty dárcovské smsky, občas někomu přispěju do kasičky. Taky jsme adoptovali dítě na dálku v Indii, malou holčičku, aby mohla chodit do školy. Toto bylo takové hodně konkrétní, že jsme prostě viděli, že se jí daří a že je šťastná, že do té školy vlastně chodí, že má tu možnost. Když si zase uvědomím, že ne všude je povinná docházka, třeba na Ukrajině, tam třeba není, se mě donesly informace, to si člověk ani neuvědomuje. Že vlastně u nás je povinná, což je vlastně dobře, jsme tady gramotní, a bereme to jako samozřejmost a ne jako nějaký nadstandard, jako třeba jinde. U nás děcka chodí za školu a nechtějí chodit do školy, a tam je to obráceně. Tam kolikrát nemají tu možnost.“

RŽ3: „Občas někomu přispěju do kasičky, ale že bych to sama vyhledávala, to se říci nedá. Přijde mi, že některé ty sbírky mohou být podvodné, protože kolikrát člověk ani neví, kam ty konkrétní peníze jdou.“

RŽ4: „Jedině posílám dárcovské sms, ale vadí mi, že na tom vydělávají další lidi, místo toho, aby to šlo jen tem potřebným. Přispívám na veřejné sbírky, radši dávám peníze na něco, co vidím a vím, kde ty peníze půjdou.“

RM1: „Využívám možnosti dárcovské sms a když se občas naskytne příležitost vhodím i nějakou tu korunku přímo do kasičky. Většinou jak se stane někde nějaká pohroma či katastrofa rozhodují u mě tři faktory a to: Co se stalo, Komu se to stalo a Jak se to stalo a poté se již rozhodnu, přes kterou organizaci jim pomůžu. Ne každá se mi jeví věrohodně a hodně závisí na jejím jménu.“

RM2: „Vlivem mé ekonomické situace si nemohu dovolit angažovanost skrze finanční prostředky. Pokud mi to finanční možnosti umožní, uvažuji o sponzorování lidí ve třetím světě. Jednalo by se zejména o oblast vzdělání, aby tamní lidé byli schopni se osamostatnit a efektivně využívat jejich zdroje.“

RM3: „Málo, sem tam pošlu dárcovskou sms, neposílám z toho důvodu, že si myslím, že se na tom přizívá tolik lidí a k těm potřebným se skoro nic nedostanů. Spíš posílám na řešení problémů v Česku – Kuře pomáhá dětem.“

RM4: „Angažuji se osvětou. V důsledku vysokého zdanění mi nezůstávají prostředky na charitativní činnost.“

Komentář:

Cílem tohoto souboru otázek bylo zjištění, do jaké míry respondenty zasahují globální problémy, zda se nějakým způsob angažují nebo usilují o změnu. Změnou je v tomto případě myšlena i podpora organizací, které se zasazují o eliminaci globálních problémů nebo jejich následků.

Interpretace:

Skoro všichni respondenti pomáhají formou dárcovských sms, jak uvádění, nestojí je to moc a není to náročné. Dva respondenti byli nebo jsou zapojeni do projektu adopce na dálku, kdy přispívají na dítě, aby mohlo absolvovat školu. Dva respondenti uvádějí, že jim nezůstávají finanční prostředky na příspěvky organizacím. Důležitým faktem je také

důvěryhodnost sbírky a určitá nespokojenost respondentů se systémem sbírek, obávají se, že z příspěvku dojde k potřebným jen malá částka. Jeden respondent uvádí, že radši přispívá na řešení problémů u nás v České republice.

Důležitým momentem bych v tomto případě nazvala projekt adopce na dálku, kdy jej aktivně dva respondenti podporují. Respondenti přispívají i na veřejné sbírky, zdůrazňují ovšem fakt, že musí vědět co je to za organizaci a jestli je pro ně známá. Druhý respondent uvádí, že jsou zarážející poměry ohledně školní docházky v některých zemích, školní docházka není dostupná všem, i z toho důvodu je zapojena do projektu adopce na dálku.

Usilujete sami o „řešení z pozice jednotlivce“? Začali jste přemýšlet o svém chování a jednání, jestli jím můžete sami něco změnit?

RŽ1: *„Tak ono záleží na tom, o jaký problém jde. Třeba vlasy si lakuju pořád, protože v globální oteplování jsem ztratila důvěru. Ale snažím se žít tak nějak ekologicky. Třídím odpad, snažím se spotřebovávat málo energie nebo vody, dokonce nenechávám ani televizi v režimu stand by. Ale nějak víc to asi neřeším. Akorát jednou jsem se zapojila do řetězové hladovky, která bojovala proti radaru v Brdech, ale nevím, jak dalece je zrovna tohle globální. A taky bych jednou chtěla energeticky úsporný dům, ale asi si na něj nejdřív musím vydělat (smích).“*

RŽ2: *„Snažím se, sice málo, ale nějakým způsobem jo, třeba Fair Trade, občas si něco koupím, i když to není moc, ale aspoň něco, když už nic. Svým způsobem i moje práce je takové angažování se v rámci lokálních problémů, vím, že tím nezměním ty globální problémy, ale myslím, že člověk musí kolikrát začít u sebe a těch lokálních problémů, je to takové dalekosáhlé řešit problémy, které jsou na druhém konci světa.“*

RŽ3: *„Tím, že občas přispěju, tak možná nějak pomáhám. Spíš snažím začít u sebe a například třídím odpad a chodím pěšky. A sem tam si koupím něco ekologického. A taky třeba bio.“*

RŽ4: *„Jako jednatel s tím nic neudělám, měli bychom se zamyslet všichni, kdybychom se všichni nad tím zamysleli, tak to můžem nějak ovlivnit. Kdyby možnost Fair Trade byla víc přístupnější, tak bych ji upřednostňovala. Pokud by to bylo cenově dostupné, ale díky tomu, jaká je doba, lidé nemají peníze, tak se rozmyšlejí co koupit, jestli ne radši něco levnějšího.“*

RM1: „Bylo by těžké změnit něco ze dne na den, ono to vlastně ani nejde, ale občas se mi zasnělo o ideálním místě, jenže to by se lidstvo muselo zbavit hodně špatných návyků, to je opravdu jen sen.“

RM2: „Z ekologického hlediska se snažím využívat prostředky, jenž méně zatěžují životní prostředí. V oblasti obchodu se snažím nakupovat zboží blíže k producentovi, abych eliminoval neustálou dopravu mezi jednotlivými překupníky. Naopak nejsem příznivcem fair-trade neboť je to obhajoba vysoké ceny navozena pocitem viny. Producent si z nízké prodejní ceny zvykne na vyšší cenu, přizpůsobí tomu své podmínky a dojde-li ke změně názoru společnosti a jeho produkt přestanou kupovat, tak už pak nedokáže zpět levně produkovat a přijde o vše, například vinaři v Chile.“

RM3: „Možnost, jak to změnit ani není, rád bych kupoval do místních výrobců, ale není možnost, jen někde. A sám to nezměním, ale pokud by všichni tu situaci chtěli změnit, tak by to určitě šlo.“

RM4: *Usiluji. Bojkotuji výrobky které deformují trh, například Fair Trade.*“

Komentář:

Tyto otázky byly položeny s cílem zjistit, zda respondenti přemýšlí o svém chování a jednání, jestli si myslí, zda svým jednáním mohou něco změnit nebo ne. Jestli sami usilují o změnu, tudíž jestli, jsou přesvědčení, že musí začít u sebe, změnou svých postojů.

Interpretace:

Druhý respondent zmiňuje, že občas kupuje výrobky Fair Trade, jeden respondent uvádí, že by upřednostňoval výrobky Fair Trade, pokud by byly pro něho více přístupné. Dva respondenti se snaží chovat a jednat ekologicky, čtvrtý respondent zdůrazňuje potřebu řešit globální problémy na úrovni celé společnosti, myslí si, že jako jednotlivce je svým chováním a jednáním neovlivní. Naopak jeden respondent zdůrazňuje potřebu změny u jednotlivce. Dva respondenti jsou zásadně proti výrobkům Fair Trade, podle jednoho se jedná o obhajobu vysoké ceny, která je navozena pocitem viny. Jak uvádí jeden z respondentů, změna je složitá, lidstvo by muselo změnit své návyky a změna a zůstává snem.

Jaké organizace působící k snížení/odstranění globálních problémů znáte? (mezinárodní i české) Jaký je váš názor na fungování/činnost těchto organizací, jenž v této sféře působí?

RŽ1: „*Tak například Adra, Člověk v tísni, Charita, Červený kříž a je jich jistě daleko více. Myslím, že činnost těchto organizací je velmi záslužná a já si moc vážím těch lidí, těch dobrovolníků, co v nich pracují. Ale připadá mi, že jim světová politika tak nějak podkopává nohy...*“

RŽ2: „*Jo, cosi znám, třeba UNICEF, co znám ještě Adru znám, Charita, nebo taky Diakonie, které pronikly do rozvojových zemích a snaží se tam pomáhat. Já jim fandím, myslím si, že je to super, že někdo něco takového vůbec dělá, že pomáhá někde, kde je to potřeba a nemyslí jen na lokální prostředí. Budme rádi, že vůbec existují tyto organizace, že se tomu někdo věnuje.*“

RŽ3: „*Tož nějaké organizace možná znám. Já nevím, například OSN, to je myslím světová, pak i Unicef, ne? A u nás Člověk v tísni, Adra. Asi je fajn, že to někdo nějakým způsobem řeší a snaží se pomáhat, ale moc do toho nevidím.*“

RŽ4: „*Znám Adru, Člověk v tísni, Unicef, a to je všechno. Ty organizace jsou potřebné, ale pracuje tam podle mě moc lidí a ušetřené peníze, by mohli dát na hladovějící a další problémy. Jinak si myslím, že tyto organizace jsou důležité, protože pomáhají řešit ty problémy.*“

RM1: „*Znám Adru, UNICEF, Člověk v tísni, červený kříž, které jak si myslím pomáhají lidem. Líbí se mi i organizace Nenásilí, která reprezentuje pomoc na úrovni mezilidských vztahů a také je nutné zmínit organizaci Greenpeace, která je i o již zmiňované přírodě. Pochopitelně je těchto organizací více, ale tyto mi nějak utkly v hlavě. Je dobře, že něco takového na světě je.*“

RM2: „*Není mi známa organizace, která by odstraňovala skutečné globální problémy. Jsou schopny částečně zmírňovat následky. Působící organizace dozajista mají příznivý vliv při přírodních katastrofách a pomáhají zmírnit následky svou pomocí postiženým oblastem.*“

RM3: „*Znám Adru, Člověk v tísni, Unicef, a to je všechno. Ty organizace jsou potřebné, ale pracuje tam podle mě moc lidí a ušetřené peníze, by mohli dát na hladovějící a další problémy. Jinak si myslím, že tyto organizace jsou důležité, protože pomáhají řešit ty problémy.*“

RM4: *„Žádná organizace skutečně neřeší globální problémy, je to mimo jejich možnosti. Organizace které to tvrdí, globální problémy naopak zhoršují.“*

Komentář:

Cílem tohoto okruhu otázek bylo zjištění, zda-li respondenti znají organizace mezinárodní nebo české, jejichž činnost eliminuje globální problémy. Zajímalo mě, jaký přehled mají respondenti o dění v této sféře a jaký mají názor na fungování těchto organizací.

Interpretace:

Šest z osmi respondentů znají nějakou/nějaké organizace, jenž eliminují globální problémy. Dva z respondentů zdůrazňují, že neznají žádnou organizaci, která by řešila globální problémy. Podle jednoho respondenta, pokud některá organizace tvrdí, že řeší globální problémy, tak je naopak zhoršuje.

Respondenti nejvíce zmiňovali Unicef, Adu, Člověk v tísni. Mezi méně uváděné organizace patří Červený kříž, Charita, Diakonie, OSN, Greenpeace, Nenásilí. Šest z osmi respondentů považují činnost těchto organizací jako přínosnou, záslužnou činnost, a potřebnou. Dva z respondentů se pozastavují nad faktem, že se na činnosti těchto organizací zaměstnává mnoho lidí, podle jejich názoru to zmenšuje objem finančních prostředků, které by se mohly dostat k potřebným.

Jak podle vás bude vypadat situace ve světě za pár let? Můžete popsat svoji „vizi do budoucna“?

RŽ1: *„Heh, vize do budoucna... (zamyšlení). Nevím a spíš ani nechci věřit tomu, že roztajou ledovce a kontinenty zmizí pod vodou, nelíbí se mi ani jiné potrhle teorie ufovitého rázu a podobně. A taky je otázka co myslíš těmi pár lety. Myslím, že třeba za 20 – 50 let to tu bude stejné, jen bude víc starých lidí a technologie zase pokročí někam dál. Jsem docela zvědavá, jak se budou řešit ekonomické problémy. A taky mně zajímají pokroky v kybernetice nebo třeba robotice, třeba měl Čapek s R.U.R. pravdu (smích). Ale asi budu zase diplomat a nebudu odhadovat raději vůbec nic a nechám se překvapit.“*

RŽ2: *„Moje prognóza do budoucnosti se mi jeví poněkud negativně. Obávám se toho, že nás zavalí konzum, že spotřebujeme všechny možné přírodní suroviny, že si prostě sami vydýcháme kyslík, třeba tím vykáčením lesů a pralesů. Vidím to bídně. Chudáci naše děti. Nerecyklovatelné odpady nás zavalí, budu tu jedno velké smetiště. Bylo by krásné, kdyby*

tato moje prognóza byla úplně mylná, ale to bychom se každý museli k tomu životnímu prostředí chovat jinak, trošku více šetrněji, protože si myslím, že si myslím, že například světovou chudobu já, jako jedinec, neovlivním, pokud nebudu miliardářka s prosociálním chováním.“

RŽ3: „Já vlastně ani nevím. Pořád se mluví o tom, jak dojde nějaká surovina, třeba ropa, ale to je těžko. Ta ropa je tu furt, tak fakt nevím. Muslimský svět nás asi časem pohltí. Nebudem mět co jest.“

RŽ4: „Pokud se nezačnou řešit problémy jako jsou hladovějící, tak se může stát, že vymřeme. Mohlo by se zabránit šíření nemocí, pomoci hladovějícím. Někakým způsobem začít řešit problémy životního prostředí, jako jsou vymírající druhy, nebo se může stát, že budem znát zvířata jen z obrázků. Pokud se nad sebou všichni nezamyslíme a nezačneme všechny problémy řešit, přeroste to v jeden neřešitelný problém a potom už to bude pozdě.“

RM1: „Kdybych byl optimista byl bych asi zklamaný z toho co se stane a proto je nutné říct, že stejně slunce bude vycházet na východě a to, jestli jej uvidíme tak jak jsme zvyklí a nebo jen z televize či obrázku, nezávisí tak ani na tom, co právě říkám, ale na tom zda se si necháme líbit, co se stát má a nebo se hromadně ozveme. Ale bude to něco ve stylu nalej vylej. Objeví se lék na zákeřnou nemoc a hned poté se objeví ještě zákeřnější nemoc, nějaký živočich vymře a badatelé najdou jiný, led rozmrzne a pak přijde doba ledová. Dojde ropa a začneme snad jezdit na jiný omezený zdroj. Pošleme do vesmíru satelit a jiným nám spadne do moře a tak by se opravdu dalo pokračovat snad do nekonečna a mezitím někdo získá svých pět minut slávy.“

RM2: „Amerika i Evropa se dostane do ekonomické krize a omezí podporu ve třetím světě. Vlivem migrace budou stále častější nepokoje. Snažím se být realista a i přes to tvrdím, že dobře už bylo.“

RM3: „Situace bude vypadat furt stejně, ale asi bude horší. Lidé žijí konzumním způsobem života, a to má velké důsledky na celý svět.“

RM4: „Bude ubývat svobody a demokracie, ekonomická krize se bude prohlubovat.“

Komentář:

Závěrečné otázky byly koncipovány jako doplňující k hlavnímu tématu. Zajímalo mě, jak vypadá jejich představa budoucnosti. Zda-li si jejich „vize“ do budoucnosti je skeptická, či ji vidí optimisticky.

Interpretace:

Žádný z respondentů nevidí naši budoucnost pozitivně, všichni se shodují v nepřívětivou budoucnost, rozdíl je pouze v tom, v čem spatřují jednotlivá úskalí dalšího vývoje situace ve světě. Jednou z prognóz je stárnutí obyvatelstva a technologie pokročí dál, kybernetika a robotika. Další prognózy jsou: obavy ze surovinového vyčerpání, větší zátěž vůči životnímu prostředí, obavy z rozšiřování z islámu, častější nepokoje způsobené vlivem migrace, ale i z ekonomických příčin. Bude ubývat svobody a demokracie. Podle respondentů můžeme očekávat zesilování nepříznivých vlivů, které se týkají lidské společnosti.

7 SHRNU TÍ VÝZKUMU

Výzkum proběhl úspěšně. Byl realizován s osmi respondenty, z tohoto počtu byli čtyři ženy a čtyři muži. Záměrným výběrem byla zajištěna různorodost výzkumného vzorku, který splňoval stanovené předpoklady, to jest věkové rozpětí od 20 do 40 let a zároveň také různé stupně vzdělání.

Z výzkumu vyplývá následující: všichni respondenti se shodli na spokojenosti s životem v České republice. Podmínky života u nás hodnotí jako dostatečné, a nejvíce byli rozhořčeni naší politickou situací. Někteří si respondenti si uvědomují, že v některých chudých rozvojových státech by měli mnohem horší podmínky k životu. K tomu bych ráda dodala, že žijeme v jedné ze čtyřiceti nejbohatších zemí na světě, máme všichni relativně dobré podmínky k životu, myslím ve srovnání s chudými státy. Náš stát se ujímá dílu své odpovědnosti za zmírňování chudoby v rozvojových oblastech světa.

Respondenti se zajímají o dění ve světě. Pro získávání informací nejvíce používají internet. Informovanost je na vysoké úrovni, nicméně pro vytíženého člověka může být problém všechny tyto informace vstřebat.

Ne každý z respondentů dokázal vysvětlit pojem globalizace, což je pravděpodobně způsobeno abstraktností pojmu. Všichni respondenti dokázali uvést na příkladech, co je globalizace. Globalizaci vnímají jako propojenost celého světa. Globalizace je kulturní a ekonomická provázanost planety. Pozitiva a negativa hodnotili respondenti rozdílně. Mezi nejčastější pozitiva uváděli informační technologie a snadné cestování. Negativa globalizace spatřují v šíření nemocí, konzumní životní styl, chování nadnárodních firem, atd.

Respondenti mají základní přehled o globálních problémech, informace získávají z médií. Často neví, jaké zaujmout stanovisko z hlediska některých problémů. Globální problémy respondenty zajímají, ale spíše jen z informačního hlediska. Jelikož se jich většina globálních problémů přímo netýká, nevěnují tomu příliš pozornosti. Je to také možná způsobeno tím, že mají pouze povrchní informovanost a neznají souvislosti. Zdůrazňují, že sami nic nezmůžou v řešení těchto problémů.

Podle respondentů není jednoduché určit míru závažnosti, nedokáží závažnost globálních problémů odhadnout. Rozdíly ve vnímání závažnosti globálních problémů jsou velké, každý vnímá jiné problémy jako závažné. Mezi nejzávažnějšími globálními problémy byly

vedeny: šíření nemocí, chudoba, multikulturní nesnášenlivost a znečištění životního prostředí.

Změny v názorech ovlivňuje podle respondentů větší informovanost a také tuto změnu způsobuje osobní zkušenost s globálními problémy. Člověk vlivem negativní zkušenosti změní svůj postoj, případně přehodnotí priority. Dotazovaní se téměř všichni shodli v názoru, že se jich globální problémy netýkají.

Jako formu pomoci respondenti preferují dárcovské sms, z jejich pohledu je nejnáze dosažitelná. Dva z respondentů byli či jsou zapojeni do projektu adopce na dálku. Pokud jde o příspěvky (v různých formách) každý je obezřetný, když má do něčeho investovat své finanční prostředky.

Dva z respondentů si uvědomují důsledky svého jednání a chování a proto se snaží chovat ekologicky. Zajímavým faktem bylo zjištění rozporu v názoru na Fair Trade. Kdy se objevili jak příznivci tak odpůrci projektu Fair Trade.

Povědomí o činnostech organizací eliminující globální problémy je překvapivě dobré, šest z osmi respondentů uvádějí nějakou organizaci. Dva z respondentů zdůrazňují, že neznají žádnou organizaci, která by řešila globální problémy. Respondenti nejvíce zmiňovali Unicef, Adru, Člověk v tísni. Považují jejich činnost za záslužnou. Určitá nevýhoda je nečitelnost organizací a neinformovanost ze strany organizací s nakládáním příspěvků.

Obecně se respondenti shodli, že nás nečeká nikterak příznivá budoucnost. Jednotlivé vize do budoucna se však lišily v nastínění možných událostí.

8 ZÁVĚR

Tato diplomová práce poskytuje ucelený pohled na globální problémy dnešního světa, zabývá se příčinami vzniku a souvislostmi mezi nimi a dalšími aspekty s nimi spojenými.

Teoretická část je zaměřena na vymezení pojmů týkajících se procesu globalizace, jejími pozitivy a negativy. Uvádím jejich klasifikaci a dále je definuji. Mezi stěžejní globální problémy jsem například uvedla tyto: chudoba, potravinový problém, problémy týkající se životního prostředí, nemoci, nedostatečný přístup ke vzdělání. Dále jsou to pojmy související s mezinárodní organizací a rozvojovou spoluprací.

Praktická část je tvořena kvalitativním výzkumem na téma „Vnímání globálních problémů českou společností“. Jimž byla zjištěna hloubka povědomí o globálních problémech. A po vyhodnocení lze říci, že tato je spíše povrchovějšího rázu, neboť většina dotazovaných má spíše neucelený pohled do dané problematiky. Nicméně jistá informovanost mezi lidmi panuje, ale bylo by vhodné ji zvýšit zejména v oblastech, kde byla zjištěna nižší orientace ve zkoumané oblasti. Dle mého názoru je vhodné se zaměřit na provázanost globálních problémů zvýšením informovanosti jasnými a nezkreslenými údaji. Výzkum byl zaměřen na věkovou skupinu 20 – 40 let, čímž nelze výsledky aplikovat na všechny věkové skupiny. Vytyčené cíle práce byly splněny. Nabízí se možnost vzít tuto práci jako podklad pro další výzkumy, jenž by doplnily ucelený pohled do této problematiky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ANTOŠOVÁ, N. Globalizace a mezinárodní organizace. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2007. ISBN 978-80-248-1463-6.
- [2] DLOUHÁ, J., DLOUHÝ, J., MEZŘICKÝ, V. Globalizace a globální problémy. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2006. ISBN 80-87076-01-X.
- [3] EXNEROVÁ, V. (ed.), Globální problémy a rozvojová spolupráce. Praha: Člověk v tísni, společnost při ČT, o. p. s., 2005. ISBN 80-86961-00-1.
- [4] HOKROVÁ, M., TÁBORSKÁ, S.(ed.) Globální problémy a rozvojová spolupráce. Praha: Člověk v tísni, 2008. ISBN 978-80-86961-55-2.
- [5] JANDOUREK, J. Sociologický slovník. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-269-0.
- [6] JENÍČEK, V., FOLTÝN, J. Globální problémy a světová ekonomika. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-795-2.
- [7] KELLER, J., Teorie modernizace. Praha: Sociologické nakladatelství, 2007. ISBN 978-80-86-429-66-3.
- [8] MAJEROVÁ, I. Rozvojové ekonomiky. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2008. ISBN 978-80-7248-459-1.
- [9] MEZŘICKÝ, V.(ed.) Globalizace. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-748-5.
- [10] TESAŘ, F. Etnické konflikty. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-097-9.
- [11] TOŽIČKA, T. (ed.) Rozvojové cíle tisíciletí. Manuál globálního vzdělávání. Praha: Educon, 2009. ISBN 978-80-254-3279-2.
- [12] VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie II. Praha: Karolinum 2007. ISBN 978-80-246-1318-5.
- [13] ZOUBEK, V. Lidská práva – globalizace – bezpečnost. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2007. ISBN 978-80-7380-026-0.
- [14] *Člověk v tísni* [online]. 2006 [cit. 2010-04-26]. Sektor humanitární pomoc a obnova. Dostupné z WWW: <<http://clovekvtisni.cz/index2.php?parent=131&sid=114&id=261>>.